

הדו"ח של האקטואר

ליום 31 בדצמבר 2013

המוסד לביטוח לאומי
לשכת האקטואר

דו"ח השנתי של האקטואר לשנת 2013

תוכן העניינים עמוד

2	הקדמה	1
2	התוצאות העיקריות של הדו"ח	2
2	השינויים העיקריים בדו"ח לעומת שנה קודמת, וסקירה של התרשימים	3
3	הגדרת המונחים	4
3	מטרת דו"ח האקטואר	5
3	כללים חשובים מקובלים ומתאימים למוסד	6
3	הבסיסים הטכניים של קרנות הביטוח – לוחות גריעה	7
4	הבסיסים הטכניים של קרנות הביטוח – שיעור הריבית לחישוב ההיוון	8
4	הבסיסים הטכניים לחישוב קרנות הביטוח - הוצאות מנהליות	9
5	העברה כספית מחשבון ענף ביטוח אחד לחשבון ענף ביטוח אחר – סעיף 28 לחוק - ועוד	10
5	הסבר ללוחות 0 - 8 שבדו"ח (ובמיוחד ללוח מס' 0 = סיכום של כל הענפים)	11
8	ענף ביטוח זקנה ושאיירים (זו"ש) (ראו לוח 1)	12
9	ענף ביטוח סיעוד (ראו לוח 2)	13
10	ענף ביטוח נכות (ראו לוח 3)	14
10	ענף ביטוח נפגעי עבודה (ראו לוח 4)	15
11	ענף ביטוח אמהות (ראו לוח 5)	16
11	ענף ביטוח ילדים (ראו לוח 6)	17
11	ענף ביטוח אבטלה (ראו לוח 7)	18
12	ענף ביטוח זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד (פש"ר) (ראו לוח 8)	19
12	חשבון מימון הענקות מטעמי צדק ענף ביטוח תאונות (נפגעי תאונות) וענף ביטוח שרות מילואים	20
12	סיכום - לענפי ביטוח של המוסד	21
13	הגדרת המונחים (* = ראו סעיף 4.3)	22
14	נספח מס' I. הערות לגבי ווקטור ריביות, שיטת שווי הוגן, התרשימים - ועוד	23
17	זכויות פנסיה של עובדי וגמלאי המוסד (זפע"ג להלן)	24

תרשימים

- X	תרשימים עמוד	מס:
- 1	3 - 1
- 2	6 - 4
- 3	9 - 7

לוחות

- X	לוחות עמוד	מס:
- 1	0
- 2	0.2013
- 3	1
- 4	2 - רק חלק מל"ל
- 5	3 - לפי דוחות כספיים
- 6	4
- 7	5
- 8	6
- 9	7
- 10	8

המוסד לביטוח לאומי לשכת האקטואר

הדו"ח השנתי של האקטואר לשנת 2013

1. הקדמה

נכנסתי לתפקיד אקטואר המוסד לביטוח לאומי במרס 2014, כשלושה חדשים לפני הגשת דו"ח אקטואר לשנת 2013. החלטתי בשלב זה להתמקד בהצגת הנתונים המסורתיים (הבסיסים הטכניים של קרנות הביטוח, הלווחות והתרשימים) שהוצגו בדו"חות האקטואר בשנים האחרונות, ופחות להיכנס לנקודות הרגישות הקשורות להגדרת מטרות הדו"ח, ולשאלות ואתגרים הקשורים לנושאי הדו"ח.

בדו"חות אקטואר של שנות 2012-2000 השתדל ג'ורג' לונדון, האקטואר המוסד הקודם, להדגיש ולהסביר בצורה מפורטת ומעמיקה את הדברים האלה. אני ממליץ לעיין בהם בכדי לקבל תמונה יותר מקיפה של הדו"ח הנוכחי. אני למדתי הרבה מדו"חות האקטואר הקודמים ומודה לג'ורג' שהציג את הדברים בצורה ברורה ומקצועית. תודתי גם לצוות לשכת האקטואר, רמי דניאל שלום - סגן אקטואר המוסד, ומיכאל טסיס - מנהל תחום, על עבודתם המסורה להכנת דו"ח האקטואר הנוכחי.

2. התוצאות העיקריות של הדו"ח

- 2.1 הערכת המצב הקיים והצעת הדרכים לשיפור המצב בעתיד:
 - 2.1.1 לפי המדדים לטווח ארוך המצב הכספי של המוסד ממשיך להידרדר. קרנות הביטוח מסתכמות בכ - 465 מיליארד ש"ח, והגרעון האקטוארי החשבונאי עומד על גובה של כ- 242 מיליארד ש"ח. הגרעון האקטוארי החשבונאי גדל בכ- 6.8% ריאלית, ושיעור הכיסוי האקטוארי החשבונאי ירד קצת לגובה של כ- 47%.
 - 2.1.2 לפי המדדים לטווח קצר ניתן לראות תנודתיות גדולה. בשנת 2009 חלו שינויים במדדים עודף התקבולים על התשלומים כאחוז מהתשלומים, תקבולי דמי ביטוח כאחוז מהתשלומים וכיסוי הקופתי. ובמשך שנות 2009 – 2013 המדדים עלו וירדו מדי שנה.
 - בשנת 2009 עודף התקבולים על התשלומים ירד מ- 21% ל- 12% מסה"כ התשלומים, ומאז נע בין 12% ל- 8%.
 - תקבולי דמי ביטוח מסה"כ התשלומים מבטאים את "עצמאות" המוסד. בשנת 2009 הם ירדו מ- 70% ל- 63% מסה"כ התשלומים, ומאז נעו בין 62% ל- 65%.
 - שיעור הכיסוי הקופתי מבטא את היקף נכסי הענף בסוף כל שנה ביחידות הוצאה של אותה שנה. במילים אחרות, הוא מראה שיש כסף בקופה להמשך תשלומי קצבאות ל- x שנים. המדד עלה בשנת 2009 מ- 3.3 ל- 3.8 שנים (ראו סעיף 11.21.3) ומאז נשאר יציב.

3. השינויים העיקריים בדו"ח לעומת שנה קודמת, וסקירה של התרשימים

- 3.1 צורת הדו"ח לשנת 2013, להוציא שינויים קטנים, נשארה במתכונת דומה לזו של הדו"ח הקודם. שמרתי על המבנה והסעיפים, אולם עדכנתי את כותרות ותוכן הסעיפים לפי הצורך.
- 3.2 סקירה של התרשימים: המשכתי ועדכנתי כמה תרשימים עם הערות והסברים חשובים.
 - 3.2.1 תרשים 1 מציג את חוסר העצמאות של ענפי הביטוח וחוסר האיזון בין התשלומים והתקבולים ברוב ענפי המוסד.
 - 3.2.2 תרשים 2 מציג את הגידול הריאלי בקצבאות זקנה בסיסיות לפי שנות הזכאות משנת 1987 עד שנת הדו"ח.
 - 3.2.3 תרשים 3 מציג את התשואות הריאליות על נכסי המוסד עד שנת 2011. בינתיים המשכתי להציג את התרשים כפי שהוצג בשנה הקודמת, ללא תשואות הריאליות החל משנת 2012. בעתיד אבחן מחדש את הנחיצות של מידע זה בדו"ח האקטואר.
 - 3.2.4 תרשים 4 מציג את תזרים התשלומים העתידיים (ללא היוון) המהווה את הבסיס לחישוב קרנות הביטוח.
 - 3.2.5 תרשים 5 מציג את תזרים התשלומים העתידיים לסוף 2013 המוצג בתרשים 4, בהשוואה לתזרים התשלומים העתידיים (ללא היוון) של הנכסים.
 - 3.2.6 תרשים 6 מציג ווקטור של תשואות הריאליות לפי שנת פירעון (spot rates).
 - 3.2.7 תרשים 7 מציג ווקטור של ריביות עתידיות ריאליות (forward rates).
 - 3.2.8 תרשים 8 מציג תקבולים ותשלומים עתידיים של המוסד לטווח ארוך.
 - 3.2.9 תרשים 9 מציג שינוי באוכלוסיית מקבלי קצבת זקנה לטווח ארוך.

4. הגדרת המונחים

- 4.1 למעט הוספה של הגדרת המונח "מגזרים לפי ענפים" (סעיף 22.10), לא הכנסתי שינויים בהגדרת המונחים המופיעים כבר שנים רבות בדו"חות המוסד. הבאתי בסעיף הבא רשימה של המונחים המוגדרים בסוף הדו"ח (סעיף 22).
- 4.2 רשימה של המונחים: גירעון אקטוארי; דמי ביטוח; החוק; התחייבות; זכאים לגמלה; יתרת נכסי הענף; שיעור כיסוי אקטוארי; סבסוד צולב; קרנות ביטוח; רשימות לפי ענפים; מגזרים לפי ענפים; שיעור כיסוי קופתי.
- 4.3 עלי להדגיש - בעקבות השינויים החשובים בהגדרת הערכת ההתחייבויות והנכסים (שינויים שהתחילו בשנת 2008) יש לעיין מחדש במשמעותן של ההגדרות לפי נתוני כל שנה בנפרד. ובפרט, יש להבין כל שימוש שנעשה ב"התחייבויות" (קרנות וזפע"ג) וב"יתרת נכסי הענף". (לפי איזה שיטה חשובנאית הן מחושבות: "שווי הוגן", ערך נקוב, ...). ברור שבמקרה של חוסר התאמה בין שיטת הערכת ההתחייבויות והערכת הנכסים, יש להבין את המשמעויות של התוצאות המתמטיות, (כמו: יתרת נכסי הענף, גרעון אקטוארי, שיעור כיסוי אקטוארי, שיעור כיסוי קופתי, ויחסים אחרים).

5. מטרת דו"ח האקטואר

- 5.1 בהתאם לסעיף 31 (א) של החוק להלן דו"ח של אקטואר המוסד לשם צירופו למאזן ודין וחשבון כספי לשנת 2013 המוגש ע"י מינהלת המוסד למועצה ולשר האחראי על המוסד.
- 5.2 יש לציין שהחוק אינו מגדיר את תוכנו של דו"ח אקטואר המוסד.
- 5.3 בשלב זה, אני ממשיך לכלול בדו"ח האקטואר הנוכחי את התוכן שהיה בדוחות האקטואר של שנים קודמות.

6. כללים חשובים מקובלים ומתאימים למוסד

- 6.1 הגדרת כללים חשובים מקובלים למוסד משפיעה בצורה מכרעת על מרכיבי הדו"ח האקטוארי. לפי באור 2"א של הדוח הכספי, "כאשר יפורסם תקן בינלאומי תשקול מינהלת המוסד את מדיניותה באשר לאופן חישוב הקרנות בכלל ענפי הביטוח
- 6.2 אני מביא מסעיף הגדרת המונחים את ההגדרה של קרנות ביטוח על פי מדיניות החשבונאית הנוכחית של מינהלת המוסד:
- אומדני התחייבויות עבור תשלומים עתידיים מסוף שנת הדו"ח (ולא עבור זכאים בגין גמלאות עד סוף שנת הדו"ח) של ענפי הביטוח - זקנה ושאיירים (זו"ש להלן), נכות כללית, סיעוד ונפגעי עבודה - בסוף שנת הכספים כלפי אלו מהמבוטחים או תלוייהם שלגביהם נוצרה עד יום המאזן עילה לזכאות, בין שכבר אושרה זכאותם ובין שעדיין לא אושרה, ואף אם טרם הוגשה בקשה לגמלה. הערכת ההתחייבויות נעשתה לפי שיטה חשובנאית מסוימת. הקרנות אינן כוללות את התחייבויות המוסד הנובעות מייחולי המבוטחים לגמלאות שב"תהליך הרכישה".
- 6.3 שלשת הסעיפים הבאים מתארים את הבסיסים הטכניים של קרנות הביטוח. הם גם מפרטים את השינויים בשנים האחרונות לגבי ההנחות הדמוגרפיות (לוחות גריעה) ולגבי מדיניות החשבונאית (שיעור הריבית להיוון והעמסת הוצאות מנהליות) באשר לאופן חישוב הקרנות. לא היו שינויים משנת 2010.

7. הבסיסים הטכניים של קרנות הביטוח - לוחות גריעה

- 7.1 אומדני ה"התחייבויות" שיוספק ע"י האקטואר צריך להתבסס על תחזית ריאלי, כך שהשימוש בטבלאות תמותה מעודכנות בחישוב קרנות הביטוח הוא רצוי והכרחי.
- 7.2 עד שנת 2009 כולל, לחישוב קרנות הביטוח נעשה שימוש בלוחות אשר עודכנו לצורך הכנת הדו"ח של שנת 2001. משנת 2010 עד שנת 2011 כולל, הוכנס שינוי בטבלאות גריעה, לכלול עדכון בתמותה עד תאריך הדו"ח וציפיה לשיפורים עתידיים בתמותה¹. בינואר 2013 יצא חוזר פנסיה חדש 1-3-2013, והחל מדו"ח של שנת 2012 נעשה שימוש בלוח חיים וטבלת השיפורים הנמצאים בחוזר זה, עם התאמות נדרשות למבוטחי המוסד לבטוח לאומי.

¹ שני הגורמים, כמוגדר במסמך שוק ההון 2005-6006 של אגף שוק ההון במשרד האוצר, עם התאמות נדרשות למבוטחי המוסד לבטוח לאומי.

- 7.2.1 מכיוון שמציגים בדוחות האקטואר את התחזית של תשלומים עתידיים, (ולא רק את ערך המהוון שלהם, ראו תרשים 4) כדאי להבליט שהתנודות בתוך הערך המהוון נובעות מגורם של ווקטור הריביות להיוון המשפיע הרבה על ערך המהוון ולא על התזרים העתידי הצפוי של התשלומים. חשוב להדגיש שאין וודאות שהשיפורים העתידיים יהיו לפי התחזית.
- 7.2.2 הלווחות בענפים נכים בנפגעי עבודה וסיעוד לא שונו משנת 2001.
- 7.2.3 בשנת 2011 הלווחות עבור נכים בענף נכות כללית עודכנו.

8. הבסיסים הטכניים של קרנות הביטוח – שיעור הריבית לחישוב ההיוון

- 8.1 ראו הסברים מפורטים בדוחות האקטואר הקודמים, וראו נספח מס' I.
- 8.2 בשנת 2007, בדומה להרבה שנים לפני כן, מינהלת המוסד קבעה את שיעור הריבית לחישוב ההיוון של קרנות הביטוח לפי התשואה על נכסי המוסד, (עקרונית, האג"ח המיוחדות של מוסד, שיעור קבוע של כ- 5% לשנה).
- 8.3 בשנת 2008, מינהלת המוסד קבעה כהנחת יסוד את שיעור הריבית לחישוב ההיוון של קרנות הביטוח.
- 8.4 בשנת 2009, מינהלת המוסד שינתה את המדיניות החשבונאית שלה לגבי שיעור ריבית ההיוון ועברה לשיטת השווי ההוגן. לצורך ביצוע ההיוון, נלקח ווקטור ריביות של אגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד, (הווקטור שנלקח על ידי הממשלה בחישוב ההתחייבויות בגין זכויות עובדים הכלולות בדוחותיה הכספיים).
- 8.5 בשנת 2010, מינהלת המוסד המשיכה הערכת ההתחייבויות ורוב נכסי המוסד לפי השיטה של שווי הוגן ושינתה את הווקטור ההיווני. לצורך ביצוע ההיוון, נלקח ווקטור ריביות בו משרד האוצר השתמש עבור חישוב התחייבויות הפנסיה של עובדי המדינה לצורך הצגתם בדוחות הכספיים של ממשלת ישראל לשנת 2010, (ז"א, אגרות תלוש אפס (Zero Coupon) אשר חושב על ידי חברת "שערי ריבית").
- 8.6 עבור שנות 2011 ואילך, מינהלת המוסד המשיכה את השיטה של שנת 2010, עם עדכון של ווקטור הריביות לתשקופת הקיימת בסוף כל שנה.

9. הבסיסים הטכניים לחישוב קרנות הביטוח – הוצאות מנהליות

- 9.1 מכיוון שאין מרווח ביטחון בלווחות הגריעה בקרנות הביטוח, המדיניות החשבונאית של המוסד, בכל הדוחות הכספיים לפני שנת 2008, הייתה להוסיף תוספות עבור ההוצאות המנהליות הקשורות בתשלומי הגמלאות. (ראו הסברים בדוחות האקטואר של שנים קודמות).
- 9.2 בהתאם לשינוי במדיניות החשבונאית של המוסד, משנת 2008, אין העמסה של הוצאות מנהליות בהתחייבויות של המוסד - (לא בקרנות הביטוח [כמתואר בביאור 16ה' ל"דו"ח הכספי לשנת 2009], לא בזכאים לגמלה [כמתואר בביאור 13ה' ל"דו"ח הכספי לשנת 2009] ולא בזפע"ג)².
- 9.2.1 בדוחות הכספיים של ממשלת ישראל בעבר הייתה העמסת ההוצאות המנהליות בהתחייבויות זפע"ג. לפיכך אקטואר המוסד הקודם היה נוהג לנכות אותה מאומדן ההתחייבות שהוא חישב.
- 9.2.2 על פי מכתב שקבלתי מהאוצר השנה, להבנתי האוצר כבר לא מעמיס הוצאות המנהליות בהתחייבויות זפע"ג, ואין צורך להקטין אומדן ההתחייבות לעניין זה. ראו הערה בנושא בסעיף 24.10.
- 9.2.3 עדכנתי את עמודת התחייבות במאזן של הטבלה שהוצגה בדו"ח אקטואר 2012, והחישובים בהמשך סעיף זה הנגזרים מהם, להמחיש את השפעת הכללת העמסת ההוצאות המנהליות בחישוב ההתחייבויות (יש הערכה עבור ההוצאות המנהליות "הרגילות" והערכה נפרדת עבור ההוצאות המנהליות הכוללת תוספת בגין "גמלאות ותשלומים אחרים" בדוחות הכספיים)³.

התחייבות (קרן ביטוח או זפע"ג)	התחייבות במאזן (במיליארדי ₪)	הוספה עבור הוצאות ה"רגילות" ⁴	הוספה הכוללת גם הוצאות ב"גמלאות ותשלומים אחרים"
זו"ש	282.0	0.60%	0.63%
נכות כללית (ברוטו, כולל חלק האוצר)	122.2	2.78%	3.69%
נפגעי עבודה	40.0	5.10%	7.43%
סיעוד (ברוטו, כולל חלק האוצר)	20.7	1.25%	4.04%
זפע"ג (ברוטו, כולל חלק האוצר)	5.2	1.00%	1.00%

² ניתן לראות סעיף 23 בדו"ח האקטואר לשנת 2008.

³ ניתן לראות מידע נוסף בנספח מס' II בדו"ח האקטואר לשנת 2007.

⁴ השתמשתי בתוספות ההעמסה מדו"ח לשנת 2007 – כמובן, המספרים ישתנו עם ניתוח מעודכן.

ז"א, המשך מדיניות של העמסה היה מגדיל את ההתחייבויות בכ- 7.4 מיליארד ש"ח (או בכ- 10.1 מיליארד ש"ח, כולל ההוספה עבור ההוצאות ב"גמלאות ותשלומים אחרים"). ההוצאות האלו יהיו בעתיד, והכללתם (או אי-הכללתם בהתחייבויות) הוא תוצאה של הגדרת הכללים החשבונאיים המקובלים לפי הנחיות המנהלה.

10. העברה כספית מחשבון ענף ביטוח אחד לחשבון ענף ביטוח אחר – סעיף 28 לחוק – ועוד

10.1 לפי סעיף 28 לחוק, יתנהל חשבון נפרד לכל ענף ולא יועבר סעיף, זכות או חובה, מחשבון ענף ביטוח אחד לחשבון ענף ביטוח אחר אלא בהסכמת המועצה ובאישור השר.

10.2 כבר כמה שנים, העברות הכספיים בין הענפים מתרחשות כמעט בכל שנה. ההעברה היא בדרך כלל מענף ילדים לענפים אחרים, אבל גם קרה שההעברה הייתה מענף אחר. (ראו תרשים 1) מהתרשים ניתן לראות:

משנת 1992 הועברו מענף ילדים לענפים אחרים כ- 135.5 מיליארד ש"ח (במחירי סוף שנת הדו"ח), ואם נתחשב בריבית על ההשקעות ייצא שעד עכשיו ענף ילדים "תרם" כ- 218.1 מיליארד ש"ח לענפים בעייתיים.

11. הסבר לזוחות 0-8 שבדו"ח (ובמיוחד ללוח מס' 0 = סיכום של כל הענפים)

11.1 כמו שנעשה בשנים קודמות אני מציג את כל הסכומים שבדו"ח במונחים "נומינליים" (גם אלה שמתייחסים לסוף השנה וגם אלה שמתייחסים לפעילות הכספית במשך השנה), ולא במונחים מתואמים לסוף שנת הדו"ח הנוכחית. ההצגה הזאת לא משפיעה בצורה מהותית על רוב המדדים, שכן הם היחסים של הסכומים. אך בהשוואה בין הסכומים יש תמיד לזכור שמדובר בסכומים נומינליים. כל נתוני הלוחות מבוססים על נתוני הדוחות הכספיים המפורסמים, לפי שנת דוח, ואין התייחסות להצגה מחדש של שנים קודמות.

11.2 חלק מן הנתונים להלן הם אינדיקטורים (מדדים). חלק מן הנתונים מייצגים את מצב המוסד בנקודת זמן (בסוף שנת הדו"ח, הנתונים בשורות א'-ד'), והנם "מאזניים", וחלק מן הנתונים מייצגים את מצבו הכספי של המוסד בתקופת זמן (במשך שנת הדו"ח, הנתונים ה'-י"ב), ומתייחסים לתזרים המזומנים בתקופה הזאת, והנם "תזרימיים".

הנתון י"ג, "שיעור הכיסוי הקופתי", הנו שילוב של נתון "מאזני" ו"תזרימי".

הנתונים י"ד-ט"ז מתייחסים להשתתפות האוצר.

הנתונים י"ז-י"ח מתייחסים להעברות בין ענפי המוסד.

בסוף בנתון י"ט מופיעים שיעורי הגידול הריאלי של מספר נתונים משנה לשנה.

11.3 הנני ממשיך את מדיניות הלשכה ומציג את הנתונים התזרימיים על בסיס מזומן ולא על בסיס מצטבר ("תקבולים" ולא "הכנסות", "תשלומים" ולא "הוצאות") כדי להמשיך את סדרת הנתונים של העבר.

11.4 יש להדגיש: אין לייחס חשיבות יתר לערך המוחלט של המדדים. חשובים השינויים במדדים משנה לשנה אשר יכולים לתת אינדיקציה לגבי ההתפתחות העתידית.

11.5 בעבר, הנתונים באו מהרשימות (לפי ענפי הביטוח) שהיו מפרטות מידע כספי לפי הענפים והיו מצורפות למאזן ולדו"ח הכספי. הרשימות היו בלתי מבוקרות לשנים 1999-2011⁵. בשנת 2011, התווסף ביאור 29 - מגזרים בדוחות המבוקרים, שהיה מעין שילוב של חלקים מהרשימות. ב-2012 ו-2013 הדוחות המבוקרים כללו נתונים במגזרים ולא פרסמו רשימות בכלל. הנני מתייחס להלן למקורות הנתונים כ- הרשימות/מגזרים, ומשמעות של מגזרים היא באור 29 לדוחות המבוקרים.

11.6 יש לשים לב להערה בלוחות שהתוצאות הנן מתמטיות ומבוססות על המספרים המדווחים בדוחות הכספיים (וליתר דיוק, מבוססות על המספרים שנמסרו ללשכת האקטואר ולא בהכרח כפי שמופיעים בדוחות שפורסמו).

11.7 משנת 2000 דו"חות האקטואר כללו את לוח 0 המסכם כל ענפי הביטוח של המוסד. מטרת הלוח היא לראות את התמונה הכוללת. אבל יש להיזהר מלייחס חשיבות לתמונה הכוללת בלבד, ולא לייחס חשיבות לענפים הנפרדים. התייחסות רק לתמונה הכוללת היא גישה בעייתית מאחר והיא יוצרת תמונה שמצבו הכספי של המוסד בסה"כ בסדר, וגורמת לאי-שימת לב לעובדה שיש ענפי ביטוח עם בעיות במצב הכספי והאיזון שלהם.

11.7.1 הנני נותן דוגמא איפה שהגישה יכולה להביא לבעיות "לא צפויות" אבל רציניות בעתיד: נניח שאחריות על ענף סיעוד תעבור מן המוסד למשרד הבריאות (אפשרות שעלתה בכנסת בזמנו). לפי המדיניות הנוכחית, להתייחס בדוחות הכספיים של המוסד רק לענפי המוסד, הבעיות של הענף ייעלמו מדוחות של המוסד יחד עם העברת האחריות למשרד הבריאות. ופתאום תצוץ בעיה בדוחות הכספיים של משרד הבריאות, כי במוסד הבעיה לא הייתה ניכרת. (יש לציין שבדוחות

⁵ ניתן לראות מידע נוסף בנספח מס' II בדו"ח האקטואר לשנת 2007.

הכספיים של המדינה לא אמור להיות שינוי כיוון שמבחינתה לא משנה איזה משרד ממשלתי אחראי על הפעלת התוכנית). אותה בעיה יכולה לקרות בענפים אחרים, אם למשל המוסד יעביר אחריות הפעלת חלק מענף אימהות (אשפוז) או חלק מענף נכות כללית או נפגעי עבודה (שיקום או ריפוי) למשרד הבריאות. בעיות של ענפים אלו ייעלמו מדוחות של המוסד ופתאום תצוצו בדוחות הכספיים של משרד הבריאות.

- 11.8 להלן תיאור לוח 0, הלוח המסכם כל ענפי המוסד על ציר הזמן (יתר הלוחות מתארים בהתאם את הנתונים לפי ענף).
- 11.8.1 בענף סיעוד, המספרים מתייחסים רק לסכומים שבמימון המוסד. (ראו פירוט להלן, בסעיף 13).
- 11.8.2 בענף נכות כללית, המספרים הנם "לפי דוחות הכספיים". (ראו פירוט להלן, בסעיף 14).
- 11.8.3 המשכתי לכלול בלוח 0 את נתוני ענף שירות מילואים (לשנת 1998), אף שבשנת 1999 הענף הפסיק לפעול כענף של המוסד.
- 11.8.4 מומלץ לראות (בסעיף 22) את ההגדרות של המונחים המופיעים בסעיפים הבאים.
- 11.9 בשורות א' של הלוחות מוצגות "יתרות נכסי הענף" (מרשימה א'/מגזרים).
- יש לזכור שבשנים האחרונות חלו שינויים חשובים בהכנת המאזן, ולכן גם ברשימות/מגזרים, לעומת הדוחות הקודמים.⁶
- 11.9.1 בסוף שנת 2013 נרשמה עליה ריאלית של 0.9% ב"יתרות נכסי המוסד", והיתרות הסתכמו בכ – 218.6 מיליארד ₪. משנת 2009 הגידולים השנתיים מושפעים מהשינוי בהערכת הנכסים לפי שיטת שווי ההוגן במקום ערך מותאם ושינויים בוווקטור הריביות משנה לשנה.
- 11.10 בשורות ב' של הלוחות 0-4 מוצגות ה"התחייבויות" לתשלומים העתידיים כלפי מקבלי גמלאות בפועל, קרי קרנות הביטוח (מרשימה א'/מגזרים); ביתר הלוחות, מכיוון שאין קרן ביטוח מופיע אפס.
- 11.10.1 בסוף שנת 2013 סה"כ קרנות הביטוח עלה ב- 3.9% ריאלית לעומת השנה הקודמת והסתכם בכ – 461.0 מיליארד ₪. יש לעיין בלוחות לכל ענף בפני עצמו (1-4) ולראות את השינוי לפי הענף.
- 11.11 בשורות ג' של הלוחות מוצגים "הגירעונות האקטואריים".
- 11.11.1 "הגירעון האקטוארי" באופן מתמטי, גדל השנה ריאלית ב – 6.8% לעומת השנה הקודמת.
- 11.12 בשורות ד' של הלוחות מוצגים "שיעורי הכיסוי האקטוארי".
- 11.12.1 "שיעור הכיסוי האקטוארי" באופן מתמטי, ירד השנה ל – 74.7%.
- 11.13 בשורות ה' של הלוחות מוצגים התשלומים (כולל מינהל) (מרשימה ג'/מגזרים).
- 11.13.1 התשלומים כוללים חובות אבודים.⁸
- 11.13.2 שני הגורמים העיקריים המשפיעים על גובה התשלומים הנם: א. אוכלוסיית מקבלי הקצבות (וזו מושפעת ממספר הזכאים המצטרפים, ממספר מפסיקי קבלת הגמלאות, מאפיון הזכאות, וכו') ו-ב. גובה הקצבה. (ראו דוגמה והרחבה של הסבר עבור ענף ז' ש בסעיף 12 להלן).
- 11.14 בשורות ו' של הלוחות מוצגים עודפי התקבולים (ללא הפרשי הצמדה) על התשלומים (מרשימה ג'/מגזרים).⁹
- 11.14.1 בשנת 2011 העודף זנק, ועיקר הסיבה לכך הייתה גידול בהשתתפות תקציב המדינה (מול הירידה ב 2010).
- 11.14.2 חלק לא מבוטל של התקבולים הוא ריבית על נכסי המוסד, שחלקם צברו ריבית של כ – 5% לשנה בגלל ההשקעות המיוחדות של כספי המוסד¹⁰. השנה, בדומה לשנים האחרונות, התקבולים ללא תקבולי ריבית היו נמוכים מהתשלומים.
- 11.15 בשורות ז' של הלוחות מוצגים היחסים בין העודף השנתי לתשלומים.
- 11.15.1 בשנים 2005 - 2008 מדד זה היה סביבות 20% ולאחרונה ירד לשיעור של 8%.
- 11.16 בשורות ח' של הלוחות מוצגים תקבולי דמי ביטוח (מרשימה ג'/מגזרים).
- 11.16.1 חלק מדמי ביטוח ממומנים על ידי האוצר (בין היתר לפי שיקולים מקרו-כלכליים כמו עידוד המשק).
- 11.17 בשורות ט' של הלוחות מוצגים היחסים בין תקבולי דמי הביטוח לתשלומים אשר מבטאים את מידת העצמאות הפיננסית של המוסד.¹¹

⁶ ההסברים המפורטים ניתנו בנספח מס' IV דו"ח האקטואר לשנת 2000.

⁷ בסעיף 11.9.2 בדו"ח האקטואר לשנת 2012, ניתן לראות המלצה לגבי אופן ההשוואה של שיעורי הכיסוי האקטוארי בין השנים.

⁸ ברשימות של דוחות קודמים, היו "חובות אבודים" ברשימה ב' של הדוחות שטיפלה ב"הוצאות". לא היו "חובות אבודים" ברשימה ג', שטיפלה

ב"תשלומים". עכשיו, חובות אבודים נמצאים במגזרים בטבלת "תשלומים לפי ענפי ביטוח" של הדוחות המבוקרים, ולכן הם נלקחים בחשבון בלוחות.

⁹ עודפי התקבולים (ללא הפרשי הצמדה) כוללים תקבולי דמי ביטוח, השתתפות תקציב המדינה ותקבולים מריבית, ובנוסף הם כוללים עמודת "שונים" המופיעה במגזרים בטבלת "תקבולים לפי ענפי ביטוח" (למרות ש- "שונים" אינם מוצגים בלוחות).

¹⁰ בביאור 9 של דו"ח הכספי כתוב "המוסד משקיע את יתרות הכספים באיגרות חוב מסדרות מיוחדות המונפקות עבורו ע"י בנק ישראל". יש שני סוגי

איגרות, אחת נושאת ריבית (צמודה למדד) קבועה והשנייה נושאת ריבית (צמודה למדד) משתנה. ניתן לראות פירוט נוסף בביאור 9.

¹¹ ניתן לראות מידע נוסף בנספח מס' II בדו"ח האקטואר לשנת 2007.

- 11.18 **בשורות י' של הלוחות מוצגת השתתפות תקציב המדינה (מרשימה ג'/מגזרים).**
- 11.19 **בשורות י"א של הלוחות מוצג חלק השתתפות תקציב המדינה בתשלומים.**
- 11.19.1 הנתון מבטא את הכנסות המוסד מתקצוב המדינה (ללא הרווחים מהריבית המיוחדת וללא השיפוי הנכלל ב"דמי הביטוח") באחוזים מהתשלומים.
- 11.19.2 ניתן לראות את ההשפעה הגדולה של ענף ילדים על נתוני סה"כ המוסד (ראו סעיף 17). המדד ירדה בשנת 2010 ל- 28% בעקבות ההקטנה בהשתתפות האוצר בענף ילדים, ועלה בשנת 2011 ל- 32%, בעקבות הגידול בהשתתפות האוצר בענף ילדים. השנה המדד עומד על 30%.
- 11.20 **בשורות י"ב של הלוחות מוצגים תקבולים מריבית (מרשימה ג'/מגזרים).**
- 11.21 **בשורות י"ג של הלוחות מוצגים שיעורי "הכיסוי הקופתי".**
- 11.21.1 וועדת כהנא קבעה את הטווח לשיעור הכיסוי הקופתי, (2-1 או 6-3 שנות כיסוי, לענפים השונים), לפני כ- 30 שנה. מאז חלו שינויים באוכלוסיית המבוטחים ובתנאי החוק.
- 11.21.2 הקמת וועדה חדשה חשובה, כי בזמן האחרון הכללים שנקבעו ע"י וועדת כהנא לא נשמרו: בחלק גדול של הענפים במשך שנים נמצא שיעור הכיסוי הקופתי מתחת לרמת המינימום שקבעה הוועדה, וההחלטות לגבי סכומי ההעברה לענפים הבעייתיים לא מתחשבות בטווח שנות הכיסוי שנקבע ע"י הוועדה אלא מסתפקות בסגירת הגירעונות בלבד.
- 11.21.3 בשנים האחרונות, ישנו עיוות מסוים במדד בגלל השינוי בהערכת הנכסים לפי שיטת השווי ההוגן שהגדיל את הנכסים. בשנת 2009, השנה שהוכנסה השיטה החדשה, עלה הכיסוי הקופתי מ- 3.3 ל- 3.8, ונשאר בסדר גודל זה עד היום.
- 11.22 **בשורות י"ד של הלוחות מוצג חלק השתתפות תקציב המדינה בדמי הביטוח.**
- 11.22.1 הנתון מבטא את מידת ההשתתפות של האוצר (ללא השיפוי ב"דמי הביטוח" וללא הריבית המיוחדת) באחוזים מתקבולי "דמי ביטוח".
- 11.23 **בשורות ט"ו של הלוחות מוצגת הערכה של השפעת הריבית המיוחדת.**
- 11.23.1 הנתון מהווה ההפרש בין הכנסות מריבית בשנת הדו"ח בפועל לבין האומדן של הכנסות מריבית על פי 3.5% (הערכה גסה לטווח ארוך של "ריבית שוק"). החישוב מניח שנכסי המוסד נושאים ריבית מיוחדת של 5% לשנה. הנתון מבטא את ההערכה של השפעת הריבית המיוחדת של האג"חים המיוחדות.
- 11.24 **בשורות ט"ז של הלוחות מוצג חלק סה"כ השתתפות המדינה בתשלומים.**
- 11.24.1 הנתון מבטא את מידת השתתפות האוצר (כולל הקצבות האוצר והערכת ההשפעה מהריבית המיוחדת, אבל לא את השיפוי ב"דמי הביטוח") באחוזים מהתשלומים¹².
- 11.24.2 המדד עלה מ- 30% ב- 2001 והגיע לשיא של 40% ב- 2008. מאז התחיל לרדת, והיום עומד על 34%.
- 11.25 **בשורות י"ז ו- י"ח של הלוחות מוצגות ההעברות הבין-ענפיות (מרשימה א'/מגזרים).**
- 11.25.1 כמובן, בסה"כ ענפי המוסד הנתון הוא אפס.
- 11.26 **בשורות י"ט מופיעים שיעורי הגידול הריאלי של מספר נתונים משנה לשנה.**
- 11.26.1 הנתונים מבטאים את השינוי הריאלי מדצמבר של השנה הקודמת עד דצמבר של שנת הדו"ח עבור יתרת נכסי הענף, קרנות הביטוח והגירעון האקטוארי, באופן מתמטי.
- 11.26.2 הנתונים מבטאים את השינויים הריאליים המחושבים לפי המדדים הממוצעים של השנה שקדמה לשנת הדו"ח ושל שנת הדו"ח עבור תשלומים ותקבולים.
- 11.27 לוח 0.2013 מרכז את הנתונים של כל הענפים לפי ענף, עבור שנת הדו"ח.
- 11.27.1 רואים שהמצב של כמעט כל ענף לסוף שנת הדו"ח דורש שיפור.

¹² ניתן לראות מידע נוסף בנספח מס' II בדו"ח האקטואר לשנת 2007.

12. ענף ביטוח זקנה ושארים (זו"ש) (ראו לוח 1)

12.1 כבר מתחילת שנות ה-90 נשמרת היציבות במצבו הכספי של הענף. נזכיר שמנקודת מבט של דמי ביטוח ותשלומים, ענף זקנה ושארים הוא הגדול ביותר בין ענפי הביטוח של המוסד. אבל חשיבותו היחסית יורדת. משנת 2002 לשנת הדו"ח, חלק הענף ירד מכ-44% לכ-34% מכלל הנכסים של המוסד. כמו כן, משנת 1998 לשנת הדו"ח, חלק הענף ירד מכ-64% לכ-61% מכלל קרנות הביטוח של המוסד. עם זאת, שמירה על מאזנו החיובי של הענף נשארת חשובה מאוד.

12.1.1 תרומה לא קטנה ליציבות "לכאורה" של המצב בענף הביאה העלייה הגדולה לארץ של תחילת שנות ה-90 כאשר קצבאות של העולים ה"זקנים" מומנו מקופת משרד האוצר והעולים ה"צעירים" שילמו דמי ביטוח לקופת המוסד. ברור שהשפעתה החיובית של עליית שנות ה-90 תלך ותרד עם התרחבות מעגל העולים (אשר כבר התחילה) המצטרפים למקבלי קצבאות לפי חוק המוסד לביטוח לאומי.

12.2 משנה קודמת, המדדים התזרימיים ממשיכים לאותת על בעיה עתידית ביציבות הכלכלית של הענף: בשנת 2012 עודף התקבולים על התשלומים (כאחוז מן התשלומים) ירד לאחוז שלילי 1%- מן התשלומים (במקום הגובה של כ-13% של שנת 2008) והמשיך לרדת השנה ל-3% מן התשלומים. אולם הגידול בתשלומים ירד ל-4.3% ריאלי לעומת שנה קודמת (שהיה 4.9% ריאלי). הגידול בתשלומים נובע בעקבות הגידול בקצבה הבסיסית וגם בגלל הפסקת דחית גיל הפרישה.

12.3 משרד האוצר משתתף במימון הענף ע"י הקצבת השתתפות המוגדרת כאחוז מדמי ביטוח. בשנים האחרונות, שיעור השתתפות תקציב המדינה היה בסביבות כ-17% מדמי הביטוח. לא ברור למה ברוב השנים השיעור היה שונה (ראו שורה י"ד). ברור שחלוקת סך דמי הביטוח שהתקבלו לענפים השונים משפיעה על התוצאות.

12.4 שיעור הכיסוי הקופתי ירד משנה הקודמת (שהיה 3.6) ל-3.4 "שנות כיסוי". על אף ששיעור זה עדיין בטווח המקובל (3-6 שנים) יש מגמת ירידה משנת 2010. אבל יש לזכור שערך יתרת נכסי הענף עכשיו מוגדר לפי השיטה של שווי הוגן וניתן להניח שיושפע משינויים בווקטור הריביות כל שנה.

12.5 למרות שאין לשים משקל גדול למדדים המאזניים, גם הם מצביעים על המשך בעיות ביציבות הכלכלית של הענף: בהשוואה לשנים הקודמות, "שיעור כיסוי אקטוארי חשבונאי" המשיך לרדת מ-28% ל-27%. חלוקת הנכסים והריבית שנתקבלה במשך השנה ישפיעו על התוצאות. היה קיטון ריאלי ביתרת נכסי הענף של 2.1%, מול גידול ריאלי של 4.3% בקרן הביטוח. התוצאה המתמטית עבור "גירעון אקטוארי חשבונאי" היתה גידול ריאלי של 6.8%. יש להבחין בין השלכת (עלות) שינוי כשמדברים במונחים "תקציביים", לבין השלכת (עלות) שינוי לטווח הארוך, בתוך קרן הביטוח (ההשלכות בקרן הנן הרבה יותר מהותיות).

12.5.1 יש לזכור שבכל האמור לעיל מדובר במונחים ריאליים (או לחילופין, באינפלציה של אפס אחוז). ברור שהמספרים ישתנו במקביל לשינויים במדדי המחירים. בכל שנה עם אינפלציה חיובית יהיה גידול בקצבה הבסיסית בגלל העליה במדד. ואם במקרה בעתיד תהיה דפלציה, תהיה עליה ריאלית בתשלומים, (בגלל אי-הקטנה של הקצבה הבסיסית בהתאם לתנאי ההצמדה בחוק), וירידה נומינלית בנכסי המוסד, (שאכן מוקטנים עם מדד שלילי). כמו כן, יש לזכור שבכל האמור אין התייחסות לאנשים שעדיין לא מקבלים קצבה.

12.6 כפי שהוזכר לעיל, שני הגורמים העיקריים המשפיעים על גובה התשלומים הנם: אוכלוסיית מקבלי הקצבות (וזו מושפעת ממספר הזכאים המצטרפים¹³, ממספר מפסיקי קבלת הגמלאות, מאפיון הזכאות, וכו') וגובה הקצבה המשתלמת.

12.6.1 גובה הקצבה המשתלמת מושפע מגורמים שונים כגון אפיון מקבל הקצבה (גבר/אישה מבוטח/עקרת בית), תוספת וותק ותוספת תלויים.

¹³ ניתן לראות התייחסות לשינויי חקיקה בנושא גיל הפרישה בסעיף 12.11.1 בדו"ח האקטואר של 2012.

- 12.6.2 בשביל לעיין בהתפתחות של אוכלוסיית מקבלי קצבת זקנה במשך העבר והעתיד הצפוי, ניתן להסתכל בתרשים 9. נדרש עיון לא רק ברמה של סה"כ ענף אלא לפחות לפי מין. התרשים מבהיר מה קרה ומה צפוי בעתיד הקרוב¹⁴, (בהנחה שהחוק לא ישתנה). יש כשישה אזורים בתרשים:
- 12.6.2.1 התקופה לפני הפעלת חוק עקרת בית - היה גידול "רגיל" גם לגברים וגם לנשים (גידול יותר גבוה עבור נשים מגברים).
- 12.6.2.2 התקופה של הפעלת חוק עקרת בית - שהתחילה בסביבות 1996 – קפיצה של מספר מקבלות וירידה לגידול ה"רגיל" אחר כך.
- 12.6.2.3 התקופה של דחית גיל פרישה עבור גברים ונשים - שהתחילה בסביבות 2004, והמשיכה כ- 4-5 שנים. היתה ירידה מהגידול ה"רגיל" (גם לגברים וגם לנשים). ובסופו של התקופה, צפוי שתהיה חזרה לגידול ה"רגיל".
- 12.6.2.4 התקופה של כניסת מקבלי קצבת זקנה של ה-"BABY BOOMERS" – בשביל נשים, התחילה בסביבות 2006 ולכן נכנסה באמצע של התקופה הקודמת, ועבור גברים, בסביבות 2011. היה עליה מהגידול ה"רגיל" וירידה לגידול ה"רגיל" אחר כך.
- 12.6.2.5 התקופה של דחית גיל הפרישה עבור נשים, (המתוכנן עבור שנים 2017 +) ובסופו של התקופה, צפוי שתהיה חזרה לגידול ה"רגיל".
- 12.6.2.6 התקופה "היציבה" הצפויה אחר שינויים האלו.
- 12.6.2.7 כמובן הכול ישתנה עם שינויים בחוק.
- 12.6.2.8 בנספח מס' I, ניתן לראות את ההשפעה של שינויים שונים על הגידול בקרן הביטוח של הענף.

13. ענף ביטוח סיעוד (ראו לוח 2)

- 13.1 לפי סעיף 32 לחוק, מממן משרד האוצר חלק מגמלאות סיעוד (לתושבים שלא מבטחים לפי חוק בענף זו"ש). עד שנת 2000 כללה קרן הביטוח גם את ההתחייבות כלפי הזכאים הנ"ל. החל משנת 2000 שיטת החשבונאות שונתה :
13.1.1 בפאסיב של המאזן, המוסד מציג את כל התחייבויות הענף (כולל חלק האוצר). באקטיב של המאזן, המוסד מציג את כל "נכסי" הענף, כולל את התחייבויות האוצר כ"נכס" למוסד. בטבלה 4. של המגזרים בדוחות הכספיים, המוסד מציג את ההתחייבויות רק כלפי הגמלאות הממומנות ע"י המוסד (ואת נכסי המוסד כנגדם). כמו בשנים קודמות, המשכתי להציג את הניתוח בלוח 2 – "רק חלק מ"ל" ". בשורה י', איפסתי השתתפות תקציב המדינה (המופיעה בטבלה ב.1 של המגזרים). ומאחר וסכום זה מהווה חלק האוצר מגמלאות סיעוד, ניכתי אותו מתשלומים (שורה ה').
- 13.2 ניתן לראות מלוח 2 שענף ביטוח סיעוד אשר נקלע לקשיים כספיים מיום היווסדו, לא מצליח להתרומם בכוחות עצמו. כדי לשפר את מצבו הכספי של הענף בוצעו מספר פעמים העברות כספים אל הענף מענף ילדים. ההעברות האלו שיפרו את מאזנו הכספי של הענף, אבל השיפורים הנם זמניים בלבד. הגירעון השוטף עולה בהרבה על תקבולי הריבית (במקרה שיש) והמשיך לגדול השנה. המדדים התזרימיים בלוח 2 מזהירים על הבעיה הכרונית והאקוטית.
- 13.3 העברות לענף סיעודי: מתרשים 1 ניתן לראות שבמשך השנים ענף סיעוד קבל 27.3 מיליארד ש"ח נומינלי, ו 54.0 מיליארד ש"ח במונחים ריאליים, כולל ריבית. השנה, כמו כבר כמה מהשנים האחרונות, התרוקנה קופת הענף. הקופה הייתה שלילית, ורק לסגירת המאזן הייתה העברה לאפס את חשבון הענף¹⁵. מרשימה א'/מגזרים של הדוחות הכספיים, הגרעון המצטבר של הענף הוא כ 17.1 מיליארד ש"ח. מספר זה כבר כולל את ההעברות הנ"ל כהכנסות לענף. ז"א, הגרעון המצטבר בלי העברות הוא כ 71.1 מיליארד ש"ח.
- לסגירת המאזן, הופעל ה"הפתרון" של העברת נכסים מענף הילדים. בשביל למנוע חזרה של מצב דומה לשנה הבאה, ברור שהמצב דורש נקיטת הצעדים המתאימים לטיפול בבעיה, כגון הכנסת שינויים בתנאי החוק.
- 13.4 שיעור הכיסוי הקופתי בענף הוא אפס. הוועדה שדנה בנושא של שיעור הכיסוי הקופתי (לפני כ 30 שנים) לא יכלה להתייחס לענף סיעוד, מאחר והענף נוסד אחרי שהוועדה סיימה את פעילותה! לכן בכלל לא ברור שהטווח של 3-6 שנים "מתאים" לענף סיעוד שמתפתח וגדל.
- 13.5 בשנת 2011, העלאת התעריפים ע"י ספקי השירות הוסיפה את תרומתה לגידול בתשלומי השנה, (וצפוי שהעלייה תמשיך בעתיד). ובהתאם, בהערכת תשלומי הענף העתידיים לפי שיטת השווי ההוגן, הונח 2% גידול ריאלי בגלל הציפייה לגידול ריאלי בשכר. משנת 2012, בהתאם לחזון אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון שמספרו 1-3-2013 "דרך חישוב המאזן האקטוארי ומקדמי התקנון של קרן הפנסיה" עודכנה התחזית לגידול הריאלי בשכר ל- 1.2%.
- 13.6 הבעיה הקיימת בענף זו"ש לגבי העולים החדשים תופיע בענף סיעוד בפיגור של כ- 15 שנה! ואז, המימון של המצטרפים הסיעודיים ששילמו דמי ביטוח במשך תקופות קצרות בלבד יהיה על המוסד.

¹⁴ מטרת התרשים היא לתת הסבר כללי להתפתחות, ולכן אין לדייק בשנים ספציפיות של התרשים.

¹⁵ יתרת הנכסים בתאריך 31.12.2013 בענף סיעוד, המוצגת בביאור המגזרים בדוחות הכספיים היא כ 5 מיליון ש"ח.

14. ענף ביטוח נכות (ראו לוח 3)

14.1 גם בענף זה, כמו בסייעוד, ישנן קצבאות הממומנות ע"י האוצר (חוץ מן ההקצבות שהם חלק מדמי ביטוח). אבל כמו בשנים קודמות, המשכתי להציג לוח 3 בשיטה שונה מלוח 2. לוח 3 מוצג "לפי דוחות הכספיים" (בהתאם להצגה במגזרים). ז"א קרן הביטוח (שורה ב') מוצגת ללא חלק האוצר, והשתתפות תקציב המדינה (שורה י') איננה מאופסת ולא מנוכה מהתשלומים (שורה ה').

14.2 כבר תקופה ארוכה תשלומי הענף עולים על התקבולים. עודף התקבולים על התשלומים היה שלילי והווה 38% מהתשלומים. ההידרדרות במצבו הכספי של הענף נמשכת, וקופת הענף (יתרת נכסי הענף) ירדה לאפס¹⁶.

14.3 מתרשים 1 ניתן לראות שבמשך השנים ענף נכות כללית קיבל 26.2 מיליארד ש"ח נומינלי, ו 58.8 מיליארד ש"ח במונחים ריאליים, כולל ריבית. בחשבון הענף (יתרת נכסי הענף) רשום כאפס נכסים כאשר התחייבויותיו מהווים כ- 122.1 מיליארד ש"ח. מרשימה א'/מגזרים של הדוחות הכספיים, הגרעון המצטבר של הענף הוא כ 123.3 מיליארד ש"ח. מספר זה כבר כולל את ההעברות הנ"ל כהכנסות לענף. ז"א, הגרעון המצטבר בלי העברות הוא כ 182.1 מיליארד ש"ח. במילים פשוטות, אין נכסים ב"יתרת נכסי הענף". החשבון הובא ליתרת אפס כרגע רק בגלל ההעברות מענף ילדים של העבר ולא נשאר כלום מן ההעברות האלו.

14.4 התשלומים עלו השנה ריאלית ב - 10.8%.

14.5 שיעור הכיסוי הקופתי (שכבר מסוף שנת 2002 ירד מתחת לרמת המינימום הנדרשת) ירד בשנה קודמת לאפס שנות כיסוי. גם השנה, בליט ברירה המוסד העביר "נכסים" לאפס את החור שנוצר לענף אבל לא נקט צעדים לאפשר תשלומים לשנה הבאה. וכאן מדובר בענף השני בגודלו (לפי התחייבויותיו) אחרי ענף ז"א!

14.6 משרד האוצר משתתף במימון הענף ע"י הקצבת השתתפות המוגדרת כאחוז מדמי ביטוח. האחוז לא השתנה בשנים אחרונות ולכן לא ברור למה הייתה עליה בשיעור השתתפות תקציב המדינה באחוז מדמי הביטוח מ 13.3% בשנים לפני 2010 ל 15.3% בשנת 2010. אחר כך המדד חזרה לסדר גודל של 13.3%.

14.7 בעקבות השינויים בבסיסי החישובים עבור יתרת נכסי הענף וקרנות הביטוח, במשך השנים האחרונות היו תנודות ריאליות יחסית גדולות בנתונים האלו ובנתונים התלויים בהם (גרעון אקטוארי וכיסוי אקטוארי). ולכן, למרות שלא ניתן להגיע למסקנה שיש מגמה לגבי ההתפתחות העתידית, רואים שהמצב הנוכחי בעייתי.

15. ענף ביטוח נפגעי עבודה (ראו לוח 4)

15.1 ההידרדרות במצבו הכספי של הענף נמשכת, והירידה הריאלית בנכסים הייתה בכ 82%!

15.2 מתרשים 1 ניתן לראות שבמשך השנים ענף נפגעי עבודה קבל 9.3 מיליארד ש"ח נומינלי, ו 26.1 מיליארד ש"ח במונחים ריאליים, כולל ריבית. בחשבון הענף רשום כ- 0.2 מיליארד ש"ח כאשר התחייבויותיו מהווים כ 40.0 מיליארד ש"ח. מרשימה א'/מגזרים של הדוחות הכספיים, הגרעון המצטבר של הענף הוא כ 40.6 מיליארד ש"ח. מספר זה כבר כולל את ההעברות הנ"ל כהכנסות לענף. ז"א, הגרעון המצטבר בלי העברות הוא כ 66.7 מיליארד ש"ח. במילים פשוטות, כל נכסי הענף הקיימים, הנם מה שנשאר מן ההעברות מענף ילדים ובעתיד הקרוב הם ייעלמו.

15.3 גם המדדים האחרים מצביעים על בעייתיות המצב:

15.3.1 עודף התקבולים על התשלומים שווה ל 19%-, ז"א החוסר בתקבולים לעומת התשלומים מהווה 19% מהתשלומים.

15.3.2 הקפאת הקצבאות וביטול הצמדתן לשכר נתנו את אותותיהם החיוביות לכמה שנים בעבר והתשלומים הריאליים נשארו יציבים לכמה שנים. אבל, הצגת הדברים האלו מטעה. בשנים 2009 – 2013, התשלומים הריאליים עלו ב- 6.0%, ב- 3.5%, ב- 2.1% וב- 7.2%, וב- 6.9% בהתאמה. ההאטה שלכאורה הופיעה עד שנת 2011, נהפכה.

15.3.3 שיעור הכיסוי הקופתי אשר מזמן ירד מתחת לרמת המינימום אשר נקבעה ע"י מועצת המוסד: 3 שנות הוצאה, (שעלה בשנת 2008 ל-1.5 שנות כיסוי, רק בגלל ההעברה של 1.5 מיליארד ש"ח (פלוס ריבית) מענף ילדים), ירד בשנת 2009, ל- 1.3 (וזאת למרות השינוי בשיטת הערכת הנכסים לפי השיטה של שווי הוגן), בשנת 2010 ל- 1.0, בשנת 2011 ל- 0.6, בשנת 2012 ל- 0.3 והשנה ל- 0.0!

15.3.4 בעקבות השינויים בבסיסי החישובים עבור יתרת נכסי הענף וקרנות הביטוח במשך השנים האחרונות היו תנודות ריאליות יחסית גדולות בנתונים האלו ובנתונים התלויים בהם (גרעון אקטוארי וכיסוי אקטוארי). ולכן, למרות שלא ניתן להגיע למסקנה שיש מגמה לגבי ההתפתחות העתידית, ניתן לראות שהמצב הנוכחי בעייתי.

15.4 בהתאם לחוק לשינוי נטל המס שעבר בתחילת שנת 2014, יחול תוספת בדמי ביטוח מעסיקים, וענף נפגעי עבודה יהנה מחלק גדול של התוספת. הנתונים החשבונאים של דוח כספי 2013 אינם מציגים את השיפור הצפוי. ובינתיים, בשנת 2014, אין מספיק כסף בקופה לשלם את התשלומים.

¹⁶ יתרת הנכסים בתאריך 31.12.2013 בענף נכות, המוצגת בביאור המגזרים בדוחות הכספיים היא כ 8- מיליון ש"ח.

16. ענף ביטוח אמהות (ראו לוח 5)

- 16.1 כבר יותר מ- 10 שנים תשלומי הענף עולים על התקבולים. העודף השלילי של התקבולים על התשלומים היה השנה בגובה של 43% מהתשלומים.
- 16.2 מתרשים 1 ניתן לראות שבמשך השנים ענף אמהות קבל 32.8 מיליארד ש"ח במונחים ריאליים, כולל ריבית. השנה, כמו כבר במספר שנים מ-2005, התרוקנה קופת הענף, ורק לסגירת המאזן בחלק מהשנים הייתה העברה לאפס¹⁷ את חשבון הענף (ובשנים אחרים, 2005, 2006, ו-2009 נשארה יתרת נכסי הענף לסוף שנה במצב שלילי). מרשימה א"/מגזרים של הדוחות הכספיים, הגרעון המצטבר של הענף הוא כ-0.3 מיליארד ש"ח. מספר זה כבר כולל את ההעברות הנ"ל כהכנסות לענף. ז"א, הגרעון המצטבר בלי העברות הוא מעל 33 מיליארד ש"ח.
- 16.3 כבר מספר שנים אין כסף בחשבון הענף בלי ההעברות מענף ילדים. שיעור הכיסוי הקופתי ירד בסוף שנת 2003 מתחת לרמת המינימום הנדרשת (שנת הוצאה אחת). השיעור עומד היום על 0 שנות כיסוי. בשנים האחרונות, היו מקרים שבהם יתרת נכסי הענף הייתה חיובית, אבל רק בגלל העברות מענף ילדים. בלי ההעברות, אין כסף לתשלומים בענף.
- 16.4 עקב השינויים בחוק, משנת 2007, כל שנה האוצר משפה את המוסד בגין הענף¹⁸. השנה סכום המימון הוא כ-260 מיליון ש"ח, אבל זה לא מספיק. בשונה מכמה ענפים אחרים (זו"ש, נכות כללית וילדים) השיפוי מהאוצר אינה מוגדרת כאחוז מדמי הביטוח. קצב הגידול בדמי ביטוח צפוי להיות יותר מהעדכון של הסכום של השיפוי (לפי הצמדה). לכן, בדרך כלל, השתתפות האוצר כאחוז מדמי הביטוח תרד.
- 16.5 לסגירת המאזן, הופעל ה"הפתרון" של העברת נכסים מענף הילדים. בשביל למנוע חזרה של מצב דומה לשנה הבאה, ברור שהמצב דורש נקיטת הצעדים המתאימים לטיפול בבעיה, כגון הכנסת שינויים בתנאי החוק.

17. ענף ביטוח ילדים (ראו לוח 6)

- 17.1 משנות התשעים בוצעו שינויים מרחיקי לכת בזכאויות וגם במקור המימון של הענף. בכל המהפכות מצבו הכספי של הענף עמד איתן. גם אחרי ביצוע העברות הכספיים בשנות התשעים והעשור האחרון מהענף לענפי הביטוח הנמצאים במצוקה כספית, התאושש מצבו הכספי של הענף במהירות.
- 17.2 מתרשים 1 ניתן לראות שבמשך השנים ענף ילדים העביר כ-218 מיליארד ש"ח במונחים ריאליים, כולל ריבית לענפים אחרים של המוסד. מרשימה א"/מגזרים של הדוחות הכספיים, העודף המצטבר של הענף הוא כ-136 מיליארד ש"ח. מספר זה כבר כולל את ההעברות האלו כהוצאות לענף. ז"א, העודף המצטבר בלי העברות הוא כ-354 מיליארד ש"ח, סכום שיותר גבוה מסה"כ נכסי המוסד!
- 17.3 הסיבה העיקרית למצבו הטוב של הענף היא השתתפותו של משרד האוצר.
- 17.4 משרד האוצר העביר בעבר מידי שנה לקופת הענף כ-160% מסכומי דמי ביטוח. בשנים האחרונות אחוז ההשתתפות השתנה לפי שיקולים שונים. אחרי שנת 2010, בה ההשתתפות ירדה לגובה הנמוך של כ-160%, מ-2011 עד 2013 הייתה עליה לגובה השתתפות של מעל כ-195% מסכומי דמי ביטוח. האוצר משתתף למעשה במימון של הענפים הגירעוניים של המוסד כאשר מתבצעות העברות כספיות מנכסי הענף לענפים אחרים.
- 17.5 תשלומי הענף משתנים לפי החלטות הממשלה ויש אי וודאות לגבי ההתפתחות העתידית. השנה, היה קוֹטוֹן ריאלי של 13.4% בתשלומי הענף מול גידול ריאלי של 2.7% בסה"כ תשלומי המוסד.

18. ענף ביטוח אבטלה (ראו לוח 7)

- 18.1 יש אי-וודאות גדולה לגבי שעורי האבטלה בעתיד.
- 18.2 מתרשים 1 ניתן לראות שבמשך השנים ענף אבטלה קבל 63.4 מיליארד ש"ח במונחים ריאליים, כולל ריבית, (כ-14 מיליארד ש"ח מענף מילואים והיתר מענף ילדים). גם יתרת נכסי הענף וגם הגרעון המצטבר של הענף (מרשימה א"/מגזרים של הדוחות הכספיים) הנם 0. מספר זה כבר כולל את ההעברות מענפים אחרים כהכנסות לענף. ז"א, הגרעון המצטבר בלי העברות הוא 63.4 מיליארד ש"ח.
- 18.3 תשלומי דמי אבטלה עלו השנה ריאליית בכ-10%. תקבולי דמי הביטוח מהווים רק 24% מהתשלומים. ההעברות הכספיות אל הענף אשר מתבצעות כל שנה ברציפות החל משנת 1999 עוזרות רק לתקופות קצרות. גם לאחר ההעברות במשך שנת הדו"ח חשבון הענף נשאר ריק.

¹⁷ יתרת הנכסים בתאריך 31.12.2013 בענף אמהות, המוצגת בביאור המגזרים בדוחות הכספיים היא כ-104 מיליון ש"ח.

¹⁸ ניתן לראות סעיף 14.3.2.2 של דו"ח האקטואר לשנת 2006, לגבי רישום נכס בעתיד.

18.4 לפי סעיף 28 של החוק, מימון גירעונות הענף יבוא מענף ילדים, ללא צורך בהסכמת המועצה ואישור השר (בינתיים עד סוף שנת 2014, ולא מן האוצר). המשמעות היא: צמצום המקורות לכיסוי גירעונות של הענפים האחרים הנמצאים במצוקה הכספית.

18.5 הוועדה שקבעה את הטווח (המינימום והמקסימום) לשיעור הכיסוי הקופתי לענפי הביטוח, בכוונה לא קבעה שיעור לענף בגלל האופי המיוחד שלו המחייב את צבירת הנכסים בתקופות של תעסוקה מלאה לכיסוי ההוצאות בתקופות של שפל כלכלי.

18.6 משנת 2011, הטיפול החשבונאי חזר ל-0 ריבית במשך השנה¹⁹.

19. ענף ביטוח זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד (פש"ר) (ראו לוח 8)

19.1 המדדים התזרימיים בלתי יציבים, אבל המגמה ברורה – בעיות בעתיד הקרוב.

19.1.1 זו כבר השנה האחת עשרה ברציפות שהתשלומים עולים על התקבולים! העודף השלילי של התקבולים על התשלומים היה השנה בגובה של 46% מהתשלומים.

19.1.2 דמי ביטוח מכסים רק כ-48% מן התשלומים השוטפים.

19.2 ניתן לראות הסברים נוספים בסעיף 19 בדו"ח לשנת 2004, ובנספח מס' II לדו"ח לשנת 2007 לגבי הפרדה בין דמי ביטוח שנגבו ובין שיפוי האוצר, וחלוקת ריבית לפי ענפים.

20. חשבון מימון הענקות מטעמי צדק ענף ביטוח תאונות (נפגעי תאונות) וענף ביטוח שרות מילואים

20.1 חשבון מימון הענקות מטעמי צדק הוא יחסית קטן מאוד.

20.1.1 יתרת נכסי הענף לסוף השנה הייתה כמעט אפס. אפילו עם ההעברה החשבונאית מענף ילדים לאפס את היתרה השלילית, אין כסף בקופה אפילו בתחילת השנה, ושוב תדרוש פעולה לממן התשלומים.

20.2 בענף ביטוח תאונות (נפגעי תאונות), אפילו העברת חלק מיתרת נכסי הענף בסוף שנת '97 לא גרמה בעיות לענף, מכיוון שתשלומי קטנים יחסית לתקבולים. צפוי המשך התהליך של התעצמותו הכלכלית של הענף.

20.2.1 ניתן לראות בלוח 0.2013 שיש תקבולים של כ-326 מיליון ש"ח ותשלומים של כ-30 מיליון ש"ח. נצברו בענף כ-6.0 מיליארד ש"ח ואין תחזית שהתהליך ישתנה בעתיד.

20.3 ענף שרות מילואים הפסיק לפעול כענף של המוסד בשנת 1999.

20.4 אין לוחות נפרדים עבור ענפים אלו בדו"ח אקטואר, אבל הם מופיעים בעמודות נפרדות בלוח 0.2013. הנתונים של הענקות מטעמי צדק וענף ביטוח תאונות כלולים בסה"כ של כל הענפים בלוח מס' 0.

21. סיכום – לענפי ביטוח של המוסד

לדעתי, המחוקק, המועצה ומינהלת המוסד צריכים לנקוט בצעדים ושינויים שיחזקו את מצבם הכספי של ענפי ביטוח המוסד.

¹⁹ מכיוון שבמגזרים אין ריבית לענף, לכאורה, ההעברות לענף, (מענף ילדים), בוצעו מידי חודש בחדשו, כנדרש ע"פ החוק.

22. הגדרת מונחים (* = ראו סעיף 4.3)**22.1 גירעון אקטוארי ***

מוגדר, באופן מתמטי, כ"קרן הביטוח" בניכוי "יתרת נכסי הענף", שני הגורמים לפי הגדרתם המצומצמת. במילים "פשוטות": המדד מייצג את סכום הכסף שחסר בחשבון הענף כשהערך המהוון של תשלומים (לפי הנחות התחזית, רק לזכאים לקבל קצבאות בסוף שנת דו"ח [שיחיו/ימותו וכו' לפי הנחות התחזית]) הוא יותר גדול מן הערך המהוון של ההכנסות מן הנכסים הקיימים (שיקבלו עליהם תשואה לפי הנחות התחזית) וההערכות נעשו לפי שיטה חשבונאית מסוימת. ברור שהמדד הוא מסוג המדדים ה"מאזניים" ומיועד לתת תשובה לשאלה "כמה אני שווה". יש גם הגדרות אחרות למונח המשנות את משמעותו, (לא נתעמק עכשיו בעניין, נשאיר את זה לעתיד). למונח שהגדרתי כאן הייתי קורא לא "גירעון אקטוארי" אלא "גירעון אקטוארי חשבונאי".

22.2 דמי ביטוח - דמי ביטוח לפי החוק, כולל שיפוי האוצר לפי סעיף 32(ג1) של החוק.**22.3 החוק - חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה - 1995.****22.4 התחייבות ***

הנתון יוצג כ"התחייבות" בדוחות הכספיים. ז"א, התייחסותו של הגוף המדווח אל הנושא היא כאל "התחייבות" (יש משמעות מוגדרת למילה במילון של ראיית חשבון) ולא רק כאל מונח אחר שאינו "התחייבות", ו"התחייבות" מוכרת בעת דיווח.

22.5 זכאים לגמלה

ההתחייבויות המתייחסות להוצאה בגין שנת הדו"ח או בגין השנים שקדמו לשנת הדו"ח וטרם שולמו למבוטחים (ואפילו לאלו שטרם הגישו תביעה למוסד). ההתחייבויות הנ"ל מהוות למעשה חוב למבוטחים שנוצר בתאריך הגשת הדו"ח.

22.6 יתרת נכסי הענף *

הנכסים שניתן להתייחס אליהם כמיועדים לתשלומים שתאריך ביצועם אחרי סוף שנת הדו"ח ושאינם נכללים בנכסים מיועדים אחרים והערכת הנכסים נעשה לפי שיטה חשבונאית מסוימת.

22.7 שיעור כיסוי אקטוארי *

מוגדר, באופן מתמטי, כיחס בין "יתרת נכסי הענף" ל"קרן הביטוח". במילים "פשוטות", חלק של קרן הביטוח שיש עליו כיסוי נכסים לפי שיטה חשבונאית מסוימת. המדד מתייחס רק להתחייבות עבור תשלומים עתידיים ולא לוקח בחשבון את החובות עבור העבר. למונח שהגדרתי כאן הייתי קורא לא "שיעור כיסוי אקטוארי" אלא "שיעור כיסוי אקטוארי חשבונאי".

22.8 סבסוד צולב

שיתוף בין הקבוצות השונות כשקבוצה אחת תורמת יותר מנקודת מבט מסוימת והקבוצה האחרת תורמת יותר מנקודת מבט אחרת. נקודות המבט יכולות להיות שונות והתרומות אינן בהכרח שוות.

22.9 קרנות ביטוח *

אומדני התחייבויות עבור תשלומים עתידיים מסוף שנת הדו"ח (ולא עבור זכאים בגין גמלאות עד סוף שנת הדו"ח) של ענפי הביטוח בסוף שנת הכספים כלפי אלו מהמבוטחים או תלוייהם שלגביהם נוצרה עד יום המאזן עילה לזכאות, בין שכבר אושרה זכאותם ובין שעדיין לא אושרה, ואף אם טרם הוגשה בקשה לגמלה. הערכת ההתחייבויות נעשתה לפי שיטה חשבונאית מסוימת. הקרנות אינן כוללות את התחייבויות המוסד הנובעות מייחולי המבוטחים לגמלאות שב"תהליך הרכישה" בענפי ביטוח זקנה ושאיירים (זו"ש להלן), נכות כללית, סיעוד ונפגעי עבודה. בגלל מורכבות הנושא מומלץ לקרוא את הסברים והבהרות מעמיקים יותר בנספח מס' I. לדו"ח לשנת 2000.

22.10 רשימות / מגזרים לפי ענפים

רשימות: הנתונים המפרטים מידע לפי ענפי הביטוח, מפורסמים במאזן ודין חשבון כספי של המוסד. הנם בלתי מבוקרים, משנת 1999 עד שנת 2010. מגזרים: משנת 2011 ואילך הוסיפו את באור 29 לדוחות המבוקרים, המפרטים מידע לפי ענפי הביטוח (מעין שילוב של חלקים של רשימות א' ו-ב').

22.11 שיעור כיסוי קופתי *

היחס בין יתרת נכסי הענף בסוף השנה לסה"כ תשלומי הענף במשך שנת הדו"ח, בהתחשב בעליית מדד המחירים לצרכן במשך השנה. באופן מתמטי, (אבל לא בהכרח באופן ראי), שיעור זה מבטא את היקף נכסי הענף בסוף כל שנה ביחידות הוצאה של אותה שנה ובמחירים קבועים.

המוסד לביטוח לאומי
לשכת האקטוארהדו"ח השנתי של האקטואר לשנת 2013
נספחים

23. נספח מס' I. הערות לגבי ווקטר ריביות, שיטת שווי הוגן, התרשימים – ועוד

23.1 משנת 2009, חל שינוי במדיניות המוסד לגבי הכללים החשבונאיים לפיהם המוסד מכין את ההתחייבויות (לפי שיטת שווי הוגן – עם ווקטור ריביות בהיוונים). המעבר לשיטת שווי הוגן הגדיל בצורה מהותית את ההצגה החשבונאית של יתרת הנכסים וקרנות הביטוח.

23.2. משנת 2009 התווספו כמה תרשימים לעזור בהבנת השינויים המהותיים במאזן המוסד – בקרנות הביטוח (ההתחייבויות) ובאג"חים (הנכסים), בעקבות השינויים בווקטור ריביות של שיטת שווי הוגן. גם השנה יש תרשימים דומים (עם שינויים מסוימים).

23.3 תרשים 4 מציג את התשלומים העתידיים אחרי שנת הדו"ח, עבור האוכלוסייה הנכללת בקרנות הביטוח, במונחים מדווחים לסוף שנת 2009, עבור ארבעת הענפים עם קרנות ביטוח, בנפרד עבור כל ענף. התרשים גם מציג את התשלומים העתידיים לסוף שנות 2010-2013, במונחים מדווחים, עבור ארבעת הענפים ביהד. מידי שנה הודגש בדוחות הכספיים שההתחייבויות האלו חושבו עבור הדוחות האלו לפי כללים חשבונאיים מקובלים – (ראו סעיף 22.9) - כלפי אלו מהמבוטחים או תלוייהם שלגביהם נוצרה עד יום המאזן עילה לזכאות, בין שכבר אושרה זכאותם ובין שעדיין לא אושרה, ואף אם טרם הוגשה בקשה לגמלה. ניתן לראות בתרשים:

23.3.1 בהתאם להגדרת האוכלוסייה, לפי הנתונים לסוף 2009, תהיה ירידה בתשלומים. אבל מכיוון שהיו שינויים לתחזית של סוף שנת 2009, והגורם העיקרי היה המצטרפים החדשים במשך 2010 - 2013 לאוכלוסייה של מקבלי קצבאות בסוף השנה הקודמת, כפי שמוצג בתרשים, התחזית לתשלומים עתידיים בסוף 2010 - 2013 הנה מעל התחזית לסוף השנה הקודמת. וככה ימשיך בעתיד, עם קבוצה חדשה של מצטרפים לאוכלוסיית מקבלי קצבאות, כל שנה עתידית.

23.3.2 תחזית תקופת התשלומים עבור ענף סיעוד, עבור האוכלוסייה הקיימת לסוף שנת הדו"ח, היא יחסית קצרה – בהתאם לתוחלת החיים הקצרה של מקבלי הקצבאות, (הרי הם זקנים מאוד).

23.3.3 הענפים עם תחזית של תשלומים לתקופה ארוכה הנם נפגעי עבודה וזו"ש – יש נכים צעירים בענף נפגעי עבודה, ושארירים יחסית צעירים בענף זו"ש.

23.3.4 תקופת התשלום עבור האוכלוסייה הקיימת לסוף שנת הדו"ח בענף נכות כללית היא באמצע – נכי הענף עוברים לענף זו"ש כשיגיעו לגיל פרישה.

23.3.5 התרשים אינו מייצג את הערך המהווה של התזרים (קרנות הביטוח במאזן).

23.4 תרשים 5 מובא לתת פרספקטיבה לגבי הנתונים המאזניים - יתרת הנכסים הקיימים וקרנות הבטוח – לפי הכללים החשבונאיים שנקבעו לדוחות המוסד. קרן הבטוח של כל ענף מחושבת כסכום המהווה ליום 31/12/2013 של (כפי שמוגדר בסעיף 22.9) כל התשלומים העתידיים מסוף שנת הדו"ח (ולא עבור זכאים בגין גמלאות עד סוף שנת הדו"ח) של ענפי הביטוח בסוף שנת הכספים כלפי אלו מהמבוטחים או תלוייהם שלגביהם נוצרה עד יום המאזן עילה לזכאות. יתרת הנכסים הקיימים מחושבת כסכום המהווה ליום 31/12/2013 של כל התשלומים העתידיים – פירעונות (לפי לוחות הפירעון של הנכסים) וריבית המובטחת - הנובעים מהנכסים. יתרת הנכסים לא מתייחסת לתשלומים של נכסים שהמוסד ירכוש בעתיד.

התרשים מציג על ציר הזמן, את התשלומים העתידיים לארבעת הענפים עבור האוכלוסייה הקיימת לסוף שנת הדו"ח, והערכה לתקבולים העתידיים אחרי שנת הדו"ח עבור האג"חים הקיימות בסוף שנת הדו"ח, במונחים ריאליים. במילים אחרות, התרשים מציג את אותם התשלומים המגולמים ביתרת הנכסים ובקרנות הביטוח, ללא סיכומם וללא אלמנט של היוון. ניתן לראות בתרשים:

23.4.1 התשלומים יהיו הרבה מעבר לתקבולים מהנכסים, מיד בשנה הראשונה. ואפילו כשנקבל מימון אחר לכסות את החוסר, (לדוגמא, מדמי ביטוח עתידיים), אחרי 20 שנה, בכלל לא יהיו נכסים מקוריים.

23.4.2 בתקבולים, המוסד יקבל כסף גם עבור פירעונות וגם עבור הריבית המובטחת, הכול לפי תנאי ההשקעות של כל אג"ח בנפרד.

23.4.3 כל שנה יהיו פירעונות של השקעות העבר, ולכן תקבולי הריבית ירדו.

23.4.4 ברור שיהיו תקבולים ממקורות אחרים (דמי ביטוח והשתתפות האוצר והשקעות חדשות) ותשלומים לסוגיהם וכולם ישיעו על תזרים הנטו של המוסד (ויכתיבו האם יהיו עודפי מזומנים להשקיע באג"חים חדשות או לא). ובאותה מידה

ברור שהצגה במאזן של קרנות הביטוח, יתרת הנכסים, וגירעון אקטוארי וכיסוי אקטוארי (הנגזרים מהם), לפי הכללים החשבונאיים שנקבעו לדוחות המוסד משקפת רק חלק אחד (יחסית קטן, ראו סעיף 23.9) של תמונת מצבו הכספי של המוסד.

23.4.5 ברור שבפועל, התשלומים והתקבולים, לא יהיו כמו בתרשים.

23.4.6 התרשים אינו מייצג את הערך המהוון של התזרים, האג"חים במאזן.

23.5 השינוי המהותי שהשפיע על ההצגה החשבונאית של מאזן המוסד בשנים האחרונות, הוא תוצאה של השיטה החשבונאית הממשלתית – הערכת התחייבויות וחלק מהנכסים לפי שווי הוגן. תרשים 6 מייצג את הווקטורים השונים לפי שנים לפירעון של אג"ח הממשלה לסוף שנות 2008 – 2013. "ווקטורי הריביות" שהתקבלו ממושרד האוצר, מאפשרים היוון של התזרימים העתידיים, גם של תשלומים וגם של תקבולים. ניתן לראות בתרשים:

23.5.1 ווקטור הריביות לסוף 2009, מציג ציפייה לתקופה קצרה עם שיעורי ריביות הרבה יותר נמוכות מהווקטור לסוף שנת 2008. והמשמעות ברורה – היוון לפי ווקטור של 2009 ייתן ערך מהוון יותר גבוה מהוון לפי ווקטור של 2008. 23.5.2 הנני מסכם את הערכת ההתחייבויות והאג"חים לסוף 2013, במיליארדי ש"ח והשפעת שינוי של היוון הנתונים האלו, לאותו תאריך, לפי ריביות שונות ב-%. ניתן לראות ששיעור הריביות משפיע באופן מהותי על תוצאות החישובים. כמה דוגמאות:

- 23.5.2.1 היוון זו"ש לפי 5% קבוע, היה מקטין הערך ל- $(1 - 0.240) * 282.0 = 214$ מיליארד ש"ח.
- 23.5.2.2 "היוון" זו"ש לפי 0% ריבית, ז"א התזרים בלי היוון, היה מגדיל את הערך ל- $(1 + 0.196) * 282.0 = 337$ מיליארד ש"ח.

התחייבות או נכס	ערך במאזן ²⁰	ווקטור 2012 +1 ²¹	לפי 5.0% ²²	לפי 0.0% ²³
זו"ש	282.0	-0.9%	-24.0%	19.6%
נכות כללית (ברוטו)	122.2	-1.2%	-24.5%	23.0%
נפגעי עבודה	40.0	-1.3%	-27.1%	31.6%
סיעוד (ברוטו)	20.7	-1.0%	-14.1%	2.8%
אג"ח ²⁴	216.0	-0.82%	---	9.2%

23.5.3 יש להוון את התזרים העתידי לפי ווקטור ריביות המייצג את הציפיות העתידיות של המצפה. בדומה לשנה הקודמת גם השנה, מינהלת המוסד החליטה לאמץ את נקודת המבט שבדוחות הכספיים של המדינה, גם עבור התשלומים וגם עבור התקבולים.

23.5.4 מכל השינויים במשך השנים האחרונות, לדעתי, ניתן לסכם:

- 23.5.4.1 מוצהר שהמוסד מתכוון לאמץ כללים חשבונאיים ממשלתיים מקובלים ומתאימים.
- 23.5.4.2 בנוסף, המוסד מאמץ לא רק את הכללים האלו אלא גם את נקודת המבט בדוחות הממשלה – ובפרט לגבי שימוש להיוונים בווקטור ריביות שנלקח על ידי הממשלה בחישוב ההתחייבויות בגין זכויות עובדים הכלולות בדוחותיה הכספיים של המדינה.
- 23.5.4.3 הקפיצות במספרים (של הערכים המהוונים של ההתחייבויות והנכסים) דורשים הסברים חדשים למדדים המשתמשים בהם, או לחילופין, פיתוח של מדדים חדשים.

23.6 כדאי להתעמק במשמעות של ווקטורי הריביות שמופעים בתרשים 6. כל ווקטור בתרשים 6 מייצג את התשואה הפנימית של אג"ח הממשלה לפי שנים לפירעון (Spot Rates) עבור כל התקופה של האג"ח. מבוסס על אותו ווקטור, ניתן לחשב את הריבית העתידית לכל שנה עתידית בנפרד (Forward Rates), ולהשתמש באותה ריבית להוון את התזרים העתידי. הטבלה להלן מפרטת את הריבית העתידית לכל שנה קלנדארית לפי הווקטורים לסוף 2012 – 2013, ותרשים 7 ממשיך את הטבלה לעתיד הרחוק. לדוגמא, לסוף שנת 2012, הציפייה של המצפה היתה ש-

²⁰ לפי ווקטור ריביות לסוף שנת 2013

²¹ לפי ווקטור ריביות לסוף שנת 2012 (החל מהשנה השנייה לווקטור). ז"א, זה השינוי בפרספקטיבה מתחזית של סוף 2013, לו היינו משתמשים בווקטור מסוף 2012 (החל מהשנה השנייה לווקטור).

²² לפי ריבית אחידה של 5.0%. ז"א, זה השינוי בפרספקטיבה מתחזית של סוף 2013, לו היינו משתמשים בתחזית של החישוב בדוחות המוסד של השנים לפני 2008 (שהיא שווה ל- "ווקטור" של 5% קבוע).

²³ לפי ריבית אחידה של 0.0%, ז"א, זה התזרים בלי היוון של ריביות.

²⁴ הערך לפי שווי הוגן (216.0 מיליארד ש"ח) נלקח מאזור 9 בדוחות הכספיים.

שנה קלנדארית	ציפייה לריביות העתידיות לפי ווקטור לסוף שנת 2012	ציפייה לריביות העתידיות לפי ווקטור לסוף שנת 2013	הפרש בין תחזית לסוף 2012 ולסוף 2013
2013	-0.15%	-	-
2014	-0.22%	-0.56%	0.35%
2015	-0.02%	-0.79%	0.76%
2016	0.53%	-0.09%	0.62%
2017	1.41%	1.01%	0.40%
2018	1.95%	1.94%	0.02%
2019	2.16%	2.52%	-0.36%
2020	2.37%	2.74%	-0.38%
2021	2.57%	2.97%	-0.40%
2022	2.78%	3.20%	-0.42%
...

23.6.1 בשנה הראשונה של התחזית לסוף שנת 2012 (בשנת 2013), הריבית תהיה -0.15% לשנה.

23.6.2 בשנה השנייה של אותה תחזית, (בשנת 2014), הריבית העתידית תהיה -0.22% לשנה.

23.6.3 בשנה השלישית (בשנת 2015), הריבית העתידית תהיה -0.02% לשנה.

23.6.4 ורק בשנה הרביעית (בשנת 2016), הריבית העתידית תהיה חיובית 0.53% לשנה, וכו'.

23.7 ניתן לעיין בשינויים שהיו בווקטור מסוף שנת 2012.

23.7.1 לפי הווקטור של סוף 2012 הציפייה לריביות עתידיות מופיעה בסעיפים 23.6.1-23.6.4 אבל לפי הווקטור לסוף 2013, הציפיות השתנו – לשנת 2014, הריבית העתידית תהיה שלילית, -0.56%, לשנת 2015, הריבית העתידית תהיה -0.79%, לשנת 2016, הריבית העתידית תהיה -0.09%, ורק בשנת 2017 ריבית העתידית צפויה להיות חיובית בשיעור של כ-1.01% וכו'! לו היינו מסתכלים בסוף שנת הדו"ח, בסוף שנת 2013, על ההתחייבויות של הענפים זו"ש, נכות כללית, נפגעי עבודה וסיעוד, לא לפי ווקטור של סוף שנת 2013, אלא לפי ציפיות של הווקטור בסוף שנת 2012 עבור השנים העתידיות אחרי 2013, ההתחייבות הייתה יורדת בכ-4.6 מיליארד ש"ח, רק בגלל שימוש של ווקטור לסוף 2012 (החל משנה שנייה לווקטור) במקום הווקטור של סוף 2013.

23.8 יש השלכות לא קטנות להצגת ההיוונים לפי שווי הוגן בדוחות הכספיים של המוסד. לו היינו ממשיכים את הציפיות של השנים מלפני 2008, היינו רואים מספרים קטנים בכ-27% – 14% עבור הקרנות לפי היוון של 5%. וסכום של כ-177 מיליארד ש"ח עבור האג"ח לפי ערך מותאם. ברור שהגרעון החשבונאי המתמטי היה משתנה.

23.9 כמתואר לעיל בסעיף 6, המנהלה מתכוונת לבדוק את התאמת הכללים החשבונאיים המקובלים ומתאימים בעתיד. בשביל לקבל המחשה לאפשרות של שינוי מאוד מהותי בהכנת ה"מאזן" החשבונאי של המוסד (עבור האוכלוסייה הפתוחה העתידית של המדינה), אפשרות אחת היא לכלול ב"התחייבויות" לא רק את קרנות הביטוח עבור מקבלי קצבאות קיימים, אלא גם את "הקרנות" עבור מקבלי קצבאות עתידיים. כמו כן, בשביל אותו "מאזן אפשרי", נדרש לכלול ב"נכסים" את התקבולים העתידיים (לסוגיהם – דמי ביטוח, השתתפות האוצר, מהשקעות המוסד וכו'). הנני מצרף תרשים 8 מדוח האקטואר המלא (לסוף שנת 2010)²⁵. ניתן לראות ע"י השוואת תרשים 8 לתרשים 5 שיש הרבה יותר תקבולים ותשלומים עתידיים, שאינם מופיעים היום בדוחות הכספיים. ברור שיהיה צורך לפתח כללים חדשים שיתנו מידע שימושי למשתמשי הדוחות. וברור מהתרשים שמערכת הרווחה בטיפולו של המוסד דורשת שינויים להתמודד עם ההתפתחויות העתידיות.

²⁵ הנתונים במונחים ריאליים לסוף שנת 2010, ומייצגים תחזית המתואר בדוח האקטואר המלא.

המוסד לביטוח לאומי
לשכת האקטואר

הדו"ח השנתי של האקטואר לשנת 2013

24. זכויות פנסיה של עובדי וגמלאי המוסד (זפע"ג להלן)

- 24.1 עקרונות, אופן החישוב של זפע"ג ליום 31.12.2013 (השיטה האקטוארית, projected unit credit), היה עקבי לאופן החישוב של זפע"ג בעבר. המשכתי להשתמש במערכת שהאוצר משתמש בה כבר כמה שנים. למיטב ידיעתי ולהערכתי, המערכת נבדקה ע"י אקטוארים עבור החשב הכללי וניתן להסתמך עליה (למרות שידוע שיהיו בה שיפורים עתידיים). המערכת נותנת "תזרים" של תשלומים עתידיים (לפי הפרמטרים המבוקשים). בהתאם לשיטת החשב הכללי עבור כל עובדי המדינה, השתמשתי בפרמטרים הנמצאים במערכת ומתאימים לעובדי המדינה, כפי שמתואר בדוחות הכספיים של ממשלת ישראל ל- 2013. (הבסיס מתואר להלן).
- 24.2 ההתחייבויות מחושבות בשיטת התחייבויות שנצברו (ACCRUED LIABILITIES) עד למועד הדו"ח הכספי ובהתאם להנחות ולנתונים המובאים להלן.
כדאי להדגיש שהמדיניות החשבונאית של המוסד לגבי ההתחייבות לזפע"ג היא כשל גוף עסקי רגיל- ההתחייבות כוללת התחייבות גם עבור פעילים ולא רק עבור מקבלי גמלאות (מדיניות המוסד לגבי חישוב קרנות הביטוח היא להתחשב רק במקבלי קצבאות, כמתואר לעיל).
- 24.3 השנה קבלתי את אישורה של מחלקת שכר על כך שקבצי האוצר הנם תקינים לשימוש. עם זאת, בהתחשב בכך שהחלק של התחייבויות זפע"ג מסך התחייבויות המוסד הוא יחסית זעיר אפשר להשלים עם אי-דיוקים מסוימים, אם קיימים, אך לדעתי, יש לעשות בדיקות יותר רחבות לגבי הקבצים.
- 24.4 ההתחייבויות חושבו עבור אוכלוסיות המוסד הנ"ל:
- 24.4.1 עובדים פעילים: "קבועים" בפנסיה תקציבית (כל ההתחייבויות המפורטות להלן); ו"ארעיים" - אלו ש"אינם בפנסיה תקציבית" (רק החלק הממומן באופן "תקציבי" - [חלק הפיצויים שאינו בקרנות פנסיה ו/או בחברות ביטוח וכו']);
- 24.4.2 עובדים שפרשו, עקב הגעתם לגיל פרישה או עקב נכות ("גמלאים");
- 24.4.3 שאיריו של עובד/גמלאי.
- 24.5 זכויות מיוחדות (בנוסף לרגילות בפרישה) הכלולות בחישובים ושאינן כלולות בחישובים:
- 24.5.1 פדיונות ימי מחלה כלולים;
- 24.5.2 2.33% פיצויים עבור ארעיים כלולים,
- 24.5.3 ימי חופשה: החישוב נעשה ע"י "מחלקת השכר" של המוסד ולא ע"י לשכת האקטואר, ולכן לא כלולים בחישובים להלן.
- 24.6 בסיסים טכניים ואקטואריים:
- 24.6.1 שיעור הריבית להיוון ושיעור הגידול הריאלי בשכר עובד ובפנסיה גמלאי.
- מערכת החישובים של זפע"ג היתה שונה מזו של קרנות הביטוח. בעוד שחישוב הקרנות נשען על שיעור היוון "נטו" (הכלל את הריבית להיוון הרגילה ואת הגידול הצפוי בתשלומים ביחד) במערכת של חישוב זפע"ג הגורמים היו נפרדים לחלוטין.
- 24.6.1.1 לפני 2008, בכדי להסביר את מדיניות המוסד לגבי הריבית להיוון של זפע"ג נטען: שאין השקעה מיוחדת המיועדת לכסות את התחייבויות זפע"ג ו/או התחייבויות קרנות הביטוח. יש רק סל של כל השקעות המוסד. ולכן, שיעור הריבית שהמוסד קיבל על השקעותיו היה מתאים להיוון כל סוגי ההתחייבויות. בשנת 2008, מינהלת המוסד קבעה שיעורי ריבית שונים, כהנחות יסוד, עבור שני סוגי ההתחייבויות (קרנות הביטוח וזפע"ג) וקבעה ריבית של 3.43% לחישובים של זפע"ג (שהיא היתה הריבית בחישובי התחייבויות זפע"ג של ממשלת ישראל). בשנת 2009, מינהלת המוסד שינתה את המדיניות החשבונאית שלה לגבי שיעור ריבית ההיוון ועברה לשיטת השווי ההוגן, גם עבור קרנות הביטוח וגם עבור זפע"ג. כמתואר לעיל בסעיף 8, לצורך ביצוע ההיוון, נלקח ווקטור ריביות של אגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד, (הווקטור שנלקח על ידי הממשלה בחישוב ההתחייבויות בגין זכויות עובדים הכלולות בדוחותיה הכספיים). בשנים 2010 - 2013, מינהלת המוסד המשיכה את המדיניות החשבונאית שלה לגבי שימוש בשיעור ריבית ההיוון שווה גם עבור קרנות הביטוח וגם עבור זפע"ג, לפי שיטת השווי ההוגן. אבל, כמתואר לעיל בסעיף 8, לצורך ביצוע ההיוון, נלקח ווקטור ריביות שונה מהשנה הקודמת.
- 24.6.1.2 שיעור גידול ריאלי בשכר עובד / פנסיה גמלאי: מבוסס על הנתונים שנבדקו באוצר. לגבי שיעור גידול ריאלי בשכר עובד, השתמשתי בגורמים של האוצר (המתאימים לכל עובדי מדינה) - גידול ריאלי בשכר העובד לפי

מין/גיל (בעבר, של 3% לשנה). בשביל הגידול הריאלי בפנסיה גמלאי (שבעבר היה 1.45% לשנה), כבר משנת 2009 משתמשים ב- 0% לשנה. (ראו להלן).

24.6.2 לוחות גריעה. (לוחות תמותה לפעילים/פנסיונרים, לוחות לנכים, שיעורי נישואין) למטרת חישובי התחייבויות, השתמשתי בלוחות גריעה לפי מספרי האוצר המופיעים בדוחות הכספיים של ממשלת ישראל ליום 31.12.2013, (בהתאם ללוחות מעודכנים לפי חוזר אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון שמספרו 1-3-2013 "דרך חישוב המאזן האקטוארי ומקדמי התקנון של קרן הפנסיה" שהחליף את חוזר 6-3-2007 אשר שימש לחישוב החבות בגין שנים קודמות. הלוחות המעודכנים כאמור קודמו לשנת 2013 בהתאם לנוסחת קצב הירידה בשיעורי התמותה לאחר יום 31 בדצמבר 2008 המפורסמת בחוזר כאמור. כמו כן, נוסף גורם שיפור תמותה עתידי המשתנה לפי גיל ומין.)

24.6.3 עזיבות לפני פרישה: מחוסר המידע המיועד לעובדי המוסד, השתמשתי בהערכות האוצר לגבי כלל עובדי המדינה, ששם פיתחו טבלה חדשה לפי מין/גיל.

24.7 לא היו שינויים מהותיים אחרים.

24.8 ההתחייבות הברוטו ליום 31.12.2013 במיליוני ש"ח:

פנסיונרים	פעילים	סה"כ התחייבויות
2,131	3,080	5,211

24.9 התחייבות זפע"ג הנטו

24.9.1 לפי המדיניות החשבונאית של המוסד, משנת 1998 מציג המוסד בדוחות הכספיים שלו את התחייבות הנטו עבור זפע"ג במאזן המוסד (ולא רק בביאור, כבעבר). ההתחייבות הברוטו תוצג ב"פסיב" וחלק האוצר (המחושב על פי השיעור הממוצע של השתתפות בהוצאות המנהלית [ולכן ישתנה לפי השיטה של פיצול הוצאות מנהליות שבשימוש במוסד]) יוצג ב"אקטיב".

24.9.2 בשביל חלוקת ההתחייבות המצטברת בין משרד האוצר לבין המוסד, היה נכון לחייב את האוצר כל שנה לא רק בחובות לפי שיטה של "התחשבות של תשלומים מזומנים" (רק בהוצאות שוטפות של פנסיה) אלא גם בשינוי בהתחייבויות עבור זכויות עתידיות הנצברות. המדיניות של היום היא לא כזאת.

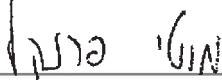
24.10 הוצאות מנהליות – לפי הנחיות המינהלה, חישבתי את התחייבות זפע"ג ללא הוצאות מנהליות. הקטנתי את אומדן ההתחייבויות זפע"ג ב 1% כדי לנטרל את ההעמסה עבור הוצאות המנהליות שלהבנתי הייתה מגולמת בנתונים שנמסרו למוסד. אחרי שמסרתי האומדן למינהל החשבות של המוסד (בתאריך 8.4.2014) נמסר לי ממשרד האוצר שהנתונים לא כללו העמסה עבור הוצאות המנהליות. מאחר והסכום שניכתי מאומדן ההתחייבות אינו מהותי החלטתי לא למסור אומדן חדש.

24.11 אין זכאים לגמלה ואין מקרים של זכאים שטרם דווחו.

24.12 כדאי להזכיר שתי הערות מדוחות הכספיים של ממשלת ישראל ליום 31.12.2006 שמתאימות גם למוסד:

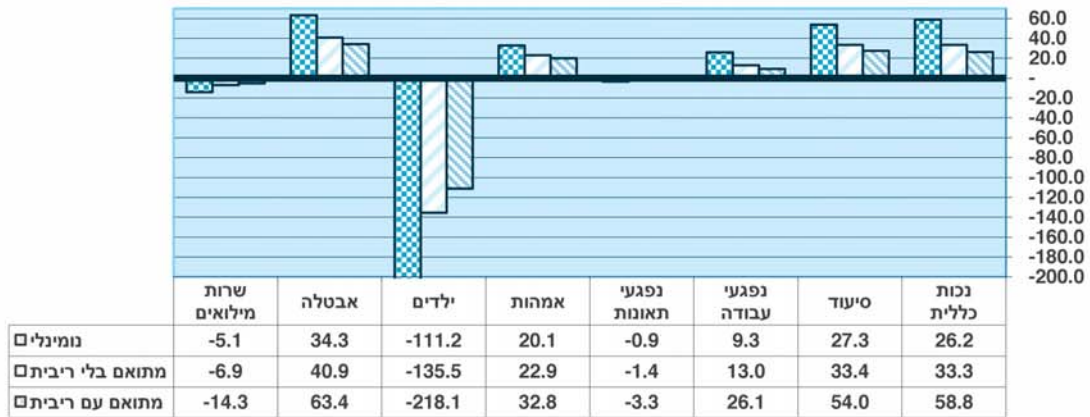
24.12.1 **הצורך בהנחות:** ההתחייבויות המדויקות של המוסד לקצבה ייודעו רק במועד פטירת העובד והגמלאי המבוטחים האחרונים, ובמועד הפסקת תשלומי הקצבות לתלויים ו/או השארים שלהם. עד אז, ניתן רק להעריך את ההתחייבויות באמצעות הנחות יסוד לגבי אירועים עתידיים שאינם וודאיים והמשפיעים על רמת הקצבות שישלמו, מועד תחילת התשלום של כל קצבה עתידית ואורך תקופת התשלום של כל קצבה. מן הראוי לבחון ולעדכן את הנחות היסוד מזמן לזמן על בסיס נתונים עדכניים.

24.12.2 **סבירות הערכה:** היקף התחייבויות המוסד לקצבה ולזכויות אחרות בעד כלל עובדי וגמלאיו, כפי שמוצג, משקף הערכה סבירה של ההתחייבויות, בהתחשב, בין השאר, במגבלות הנוגעות לטיב הנתונים הזמינים בעת עריכת החישוב, ולמגבלות לגבי בחינה של חלק מההנחות שבבסיס החישוב.

 מוטי פרנקל
 אקטואר המוסד לביטוח לאומי

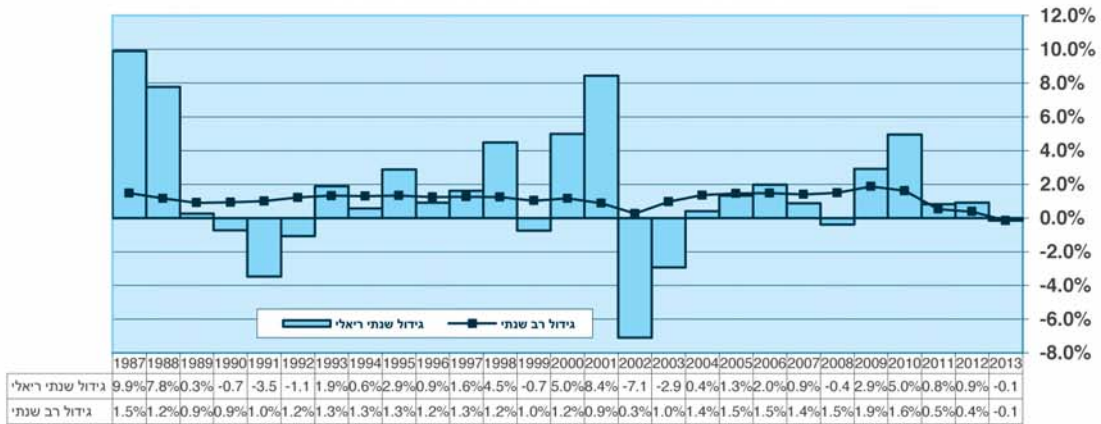

תרשים 1. סה"כ העברות בין הענפים, משנת 1992 עד שנת הדו"ח, במיליארדי ₪.

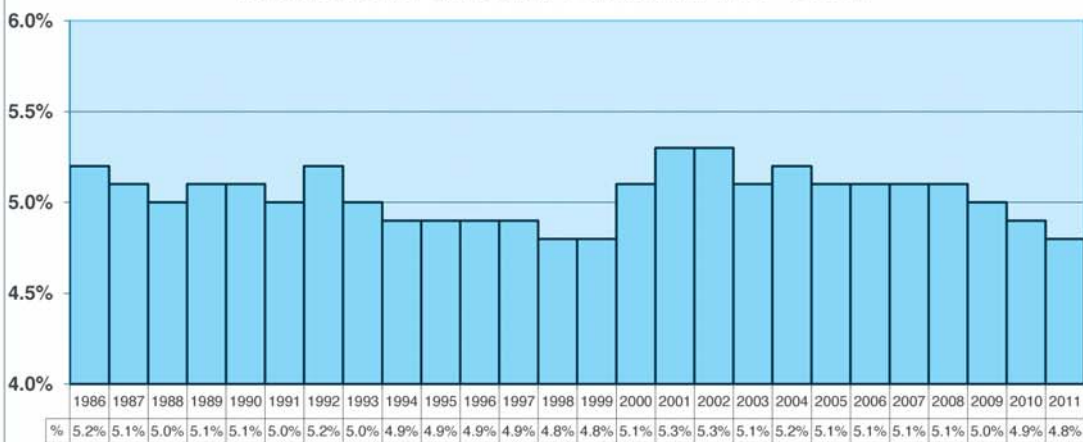
רוב ההעברות היו בסוף השנה.

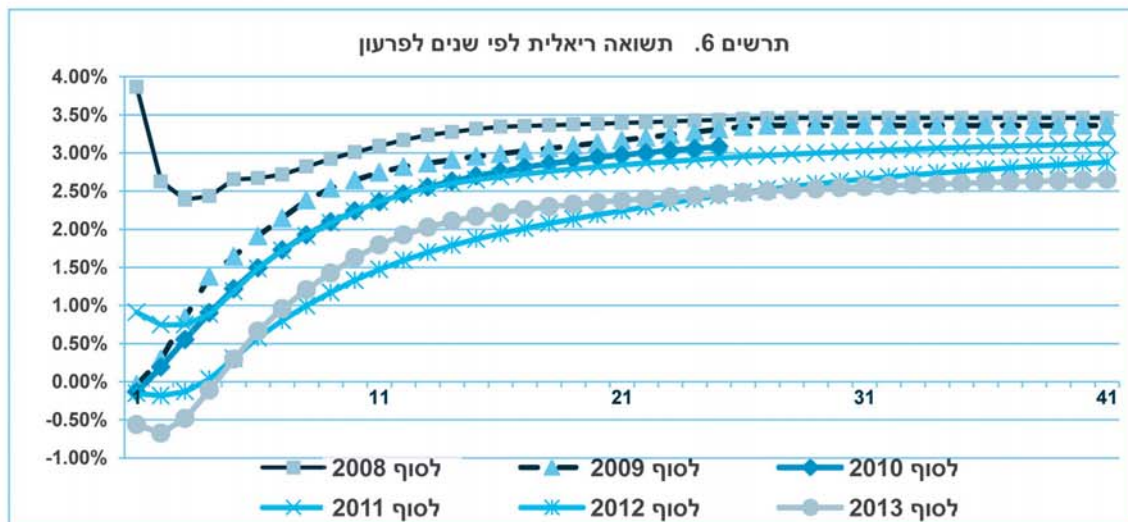
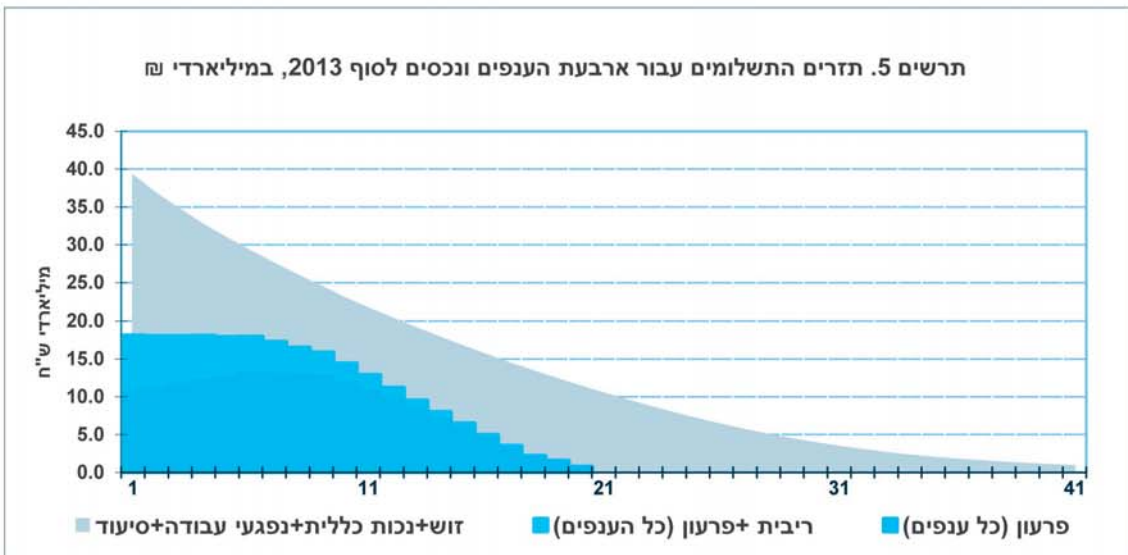
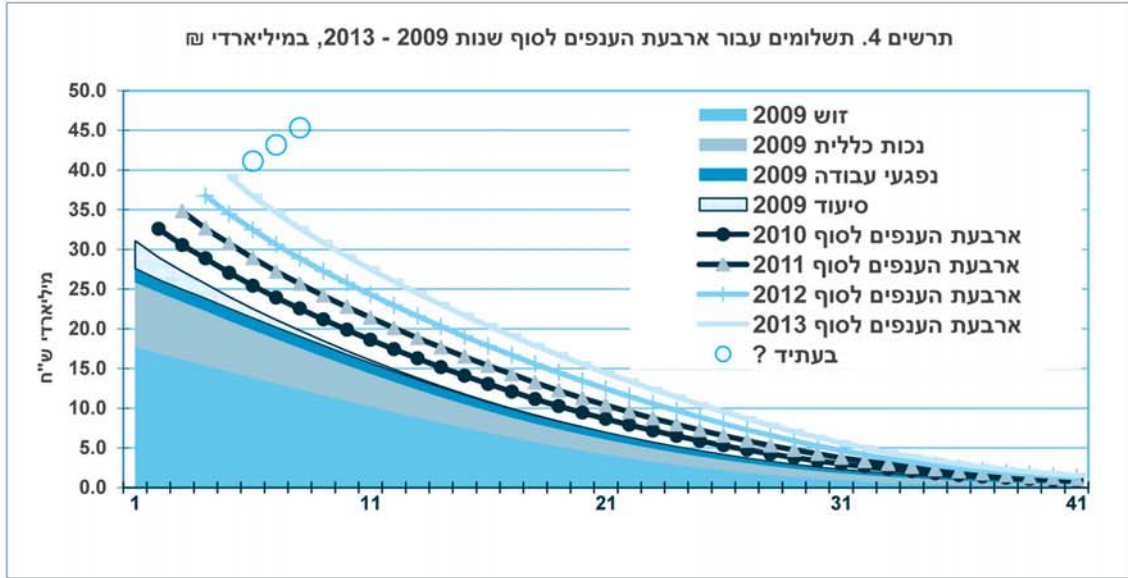
תרשים 2. גידול ריאלי בקצבת זקנה עד לשנת 2013

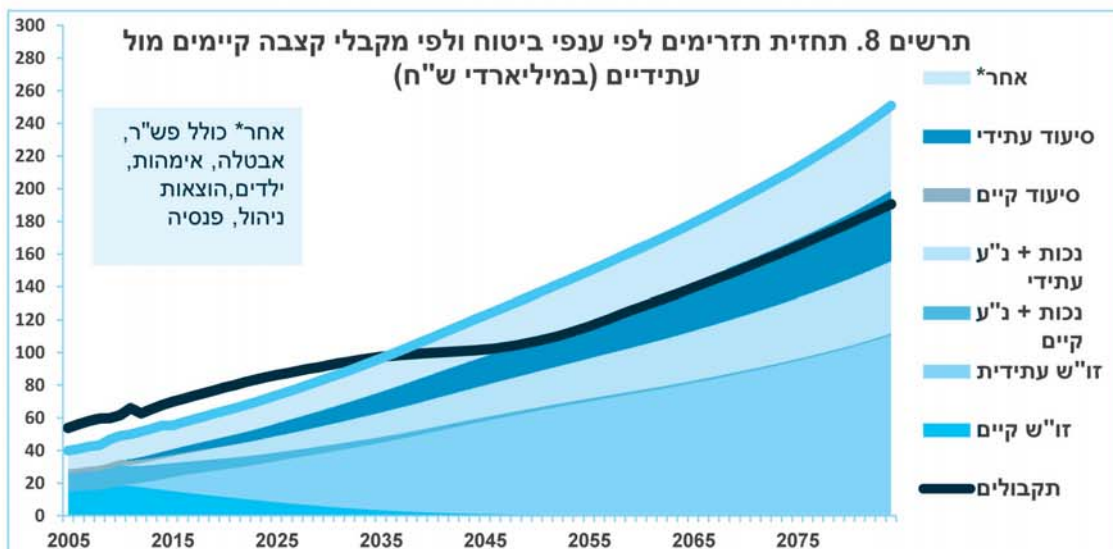
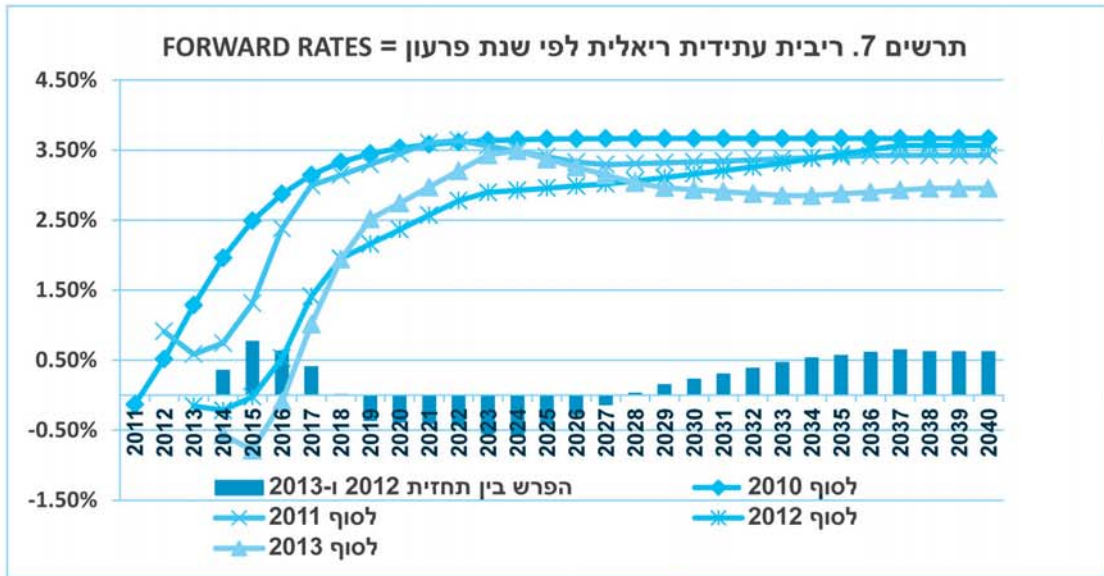

משמעות גידול רב שנתי: לדוגמא, גידול ריאלי שנתי במשך שנות 1995 עד לשנת 2013 = 1.3%

תרשים 3. שיעור הריבית האפקטיבי הממוצע שמל"ל מקבל על השקעותיו

קצבה קיימת מתייחסת למקבלי קצבה ביום הערכה של הדו"ח האקטוארי המלא (סוף שנת 2010)

סיעוד : רק חלק מול"ל, נכות כללית : לפי דוחות מספיים

המסומים האלפי הם נומרלי

0

לוח מס' 1998

התחזות שנת הביטוח : סה"כ הענפים

שנת מספיים	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2004	2001	1998
נתונים לוחות השנה:										
א. יחידת נכסי הענף	218,627,187	212,843,217	194,467,730	183,519,651	171,328,635	135,709,648	121,792,331	96,164,397	82,517,620	77,710,708
ב. קרן הביטוח=חיסודיות כלפי מקבלי נבילאות בסוף	461,018,900	435,745,200	378,774,100	351,058,000	317,137,000	260,400,700	228,211,300	199,956,600	208,219,100	133,326,300
ג. יחידת אקטואר=קרן הביטוח בנכסי יחידת נכסי הענף	242,391,713	222,901,983	184,306,370	167,538,349	145,808,365	124,691,052	106,418,969	103,792,203	125,701,480	54,615,592
ד. נכסי אקטואר=יחידת נכסי הענף ביחס לקרן הביטוח	47%	49%	51%	52%	54%	52%	53%	48%	40%	59%
נתונים במישור הענף:										
ה. תשלומים (כולל מנהל)	57,809,723	55,463,234	51,581,549	48,342,209	44,689,542	39,997,369	37,515,439	33,621,038	35,298,921	26,282,880
ו. ענף המקבילים (ללא הנכסי הענף) על התשלומים	4,694,910	4,548,098	6,314,003	3,998,639	5,412,186	8,559,953	7,850,767	4,769,152	642,355	1,500,309
ז. ענף המקבילים על התשלומים ב-% מסה"כ התשלומים	8%	8%	12%	8%	12%	21%	21%	14%	2%	6%
ח. המקביל דמי ביטוח	36,969,279	34,568,629	33,733,488	31,334,531	28,128,315	27,827,017	26,289,973	23,020,602	22,236,119	17,051,933
ט. המקביל דמי ביטוח ב-% מסה"כ התשלומים	64%	62%	65%	65%	63%	70%	70%	68%	63%	65%
י. השתתפות המצויב המיונה	17,140,914	17,274,077	16,426,907	13,508,416	14,867,103	14,205,086	13,196,634	10,412,409	9,334,789	7,140,566
יא. השתתפות הקצוב המיונה ב-% מסה"כ התשלומים	30%	31%	32%	28%	33%	36%	35%	31%	27%	27%
י"ב. המקבילים מייבית	7,748,010	7,692,908	7,304,114	7,004,748	6,665,721	6,168,638	5,581,047	4,617,107	4,076,672	3,516,524
נתונים לפיה נמשך השנה:										
י"ג. שיעור הפסיד הקסטר	3.8	3.8	3.8	3.7	3.8	3.3	3.2	2.9	2.3	2.8
י"ד. השתתפות המצויב המיונה ב-% מדמי הביטוח	46.4%	50.0%	48.7%	43.1%	52.9%	51.0%	50.2%	45.2%	42.9%	41.9%
ט"ו. הנרמה של השפעת חריבת המיונה	2,324,403	2,307,872	2,191,234	2,101,424	1,999,716	1,850,591	1,674,314	1,385,132	1,223,002	1,054,957
ט"ז. סה"כ השתתפות המיונה ב-% מסה"כ התשלומים	34%	35%	36%	32%	38%	40%	40%	35%	30%	31%
י"ז. הענף בול-ענפי המישור השנה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
י"ח. הענף ביי-ענפי בסוף השנה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
י"ט. גידולים ריאליים שנרמים של :										
יחידת נכסי הענף: בלי השפעת הענף בהתענפת	0.9%	7.7%	3.7%	4.3%	21.5%	7.3%	5.4%	4.4%	-0.7%	-0.6%
קרן הביטוח	3.9%	13.2%	5.6%	7.8%	17.2%	9.9%	4.2%	2.2%	5.3%	2.1%
גורמי אקטואר	6.8%	19.0%	7.7%	11.9%	12.5%	12.9%	3.0%	0.2%	9.6%	6.4%
תשלומים	2.7%	5.7%	3.1%	5.3%	8.1%	1.9%	3.2%	-2.9%	12.0%	7.5%
מקביל דמי ביטוח	5.3%	0.7%	4.1%	8.5%	-2.2%	1.2%	3.6%	1.3%	6.0%	3.6%

הערות: ההוצאות הנתן מתמספיות מנוסחות על המספרים המודווחים בדוחות המספיים.

שנת כספים	המטותים הארשי שה נונילי									
	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2004	2001	1998

שנת כספים	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2004	2001	1998
א. יתרת נכסי הענף	74,992,550	75,208,875	70,481,634	68,131,488	64,152,279	51,682,266	47,593,097	40,857,227	35,083,720	30,156,985
ב. קרד הביטוח-החמורייבוי כולשי מקבלי גמולות בפועל	282,023,000	265,664,900	228,059,700	213,356,800	190,245,500	156,654,000	134,169,300	120,516,900	131,808,900	85,142,300
ג. גרעון אקטוארי-קרד הביטוח בפועל יתרת נכסי הענף	207,030,450	190,456,025	157,578,066	145,225,312	126,093,221	104,971,734	86,576,203	79,659,673	96,725,180	54,985,315
ד. כיסוי אקטוארי-יתרת נכסי הענף ביחס לקרד הביטוח	27%	28%	31%	32%	34%	33%	35%	34%	27%	35%

נתונים במישור השנה:

ה. השלוליים (כולל מנחה)	22,138,227	20,908,042	19,598,096	18,144,133	16,487,357	15,045,089	14,105,382	12,805,338	12,044,992	8,975,772
ו. ערודד המקבילים (ללא הכרשי הגנדה) על ההשלוליים	-692,146	-108,816	717,346	1,242,672	940,627	1,970,100	1,857,969	882,929	1,019,430	1,121,151
ז. ערודד המקבילים על ההשלוליים ב-% מסוף ההשלוליים	-3%	-1%	4%	7%	6%	13%	13%	7%	8%	12%
ח. מקבולי דמי ביטוח	15,989,918	15,344,642	15,082,092	14,200,177	12,750,356	12,566,172	11,809,972	10,193,683	9,936,883	7,610,284
ט. השתתפות הקצב המדינה	2,720,521	2,674,646	2,522,457	2,350,232	2,156,014	2,050,578	1,907,538	1,507,524	1,464,434	1,140,431
יא. השתתפות הקצב המדינה ב-% מסוף השלוליים	12%	13%	13%	14%	13%	14%	14%	12%	12%	13%
י"ב. המקבילי מורכבת	2,682,331	2,754,253	2,697,010	2,608,178	2,512,055	2,384,138	2,211,139	1,977,945	1,652,035	1,339,517

נתונים לסוף ובמשך השנה:

י"ג. שיעור הכיסוי הקופוני	3.4	3.6	3.6	3.7	3.8	3.4	3.3	3.2	2.9	3.2
י"ד. השתתפות הקצב המדינה ב-% מנדמי הביטוח	17.0%	17.4%	16.7%	18.0%	16.9%	16.3%	16.2%	14.8%	14.7%	15.0%
ט"ו. הערכה של השתתפות הייבוי המיוחדת	804,699	826,276	809,103	782,453	753,617	715,241	663,342	593,384	495,611	401,855
ט"ז. סוף השתתפות המדינה ב-% מסוף השלוליים	16%	17%	17%	18%	18%	18%	18%	16%	16%	17%
י"ז. העברת ביוד-ענפית במשך השנה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
י"ח. העברת ביוד-ענפית בסוף השנה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
י"ט. גידולים ריאליים שנתיים של:										
יתרת נכסי הענף, בלי השתתפות העברת ביטוח	-2.1%	5.0%	1.3%	3.4%	19.5%	4.6%	2.8%	2.3%	2.8%	2.1%
קרד הביטוח	4.3%	14.6%	4.6%	9.2%	16.9%	12.5%	5.1%	1.1%	3.9%	1.0%
גרעון אקטוארי	6.8%	18.9%	6.2%	12.2%	15.6%	16.8%	6.4%	0.5%	4.3%	0.4%
השלוליים	4.3%	4.9%	4.4%	7.2%	6.1%	2.0%	1.7%	3.3%	11.7%	7.8%
המקבילי דמי ביטוח	2.6%	0.0%	2.7%	8.4%	-1.8%	1.7%	4.2%	1.2%	6.0%	3.7%

הערות: התוצאות הנו מתמטות מבוססות על המספרים המדווחים בדוחות הכספיים.

לפי דוחות הספיים

הסכומים באלפי ש"ח נומינלי

3

לוח מס' 1998

התפתחות ענף הביטוח : נכות כלילת

שנת ספיים	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2004	2001	1998
-----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

נתונים לוח השנה:

א. תורת נכסי הענף	-8.503	0	3,432,332	6,649,503	9,389,803	10,435,465	8,792,927	11,795,725	16,545,596	10,022,662
ב. קידו הביטוח-הימנעותיות כלפי הקביל גמלאות בפועל	122,070,100	116,128,200	103,520,700	94,036,000	86,103,700	70,382,800	63,825,000	53,844,200	48,233,000	28,811,300
ג. גרעון אקטוארי-קידו הביטוח בפניו יחידת נכסי הענף	122,078,603	116,128,200	100,088,568	87,386,497	76,513,897	59,947,335	55,032,073	42,048,475	31,687,404	18,788,638
ד. כפיסי אקטוארי-יחידת נכסי הענף בהיס לקידו הביטוח	0%	0%	3%	7%	11%	15%	14%	22%	34%	35%

נתונים במש"ח השנה:

ה. השלומים (כולל מזהל)	11,347,689	10,769,985	10,086,940	9,650,133	8,892,693	8,250,228	7,768,073	6,577,012	5,340,416	3,591,941
ו. ערוד הקבילים (ללא הפרשי הגרוד) על המשלומים	-4,348,652	-4,070,639	-3,411,159	-3,118,620	-2,846,362	-2,377,945	-2,490,281	-1,962,722	-912,120	-373,149
ז. ערוד הקבילים על המשלומים ב-6% מסד"כ המשלומים	-38%	-38%	-34%	-32%	-32%	-29%	-32%	-30%	-17%	-10%
ח. הקביל דמי בטוח ב-6% מסד"כ המשלומים	5,835,808	5,604,272	5,518,416	5,178,366	4,648,479	4,557,506	4,229,111	3,458,684	3,482,965	2,659,518
ט. הקביל דמי בטוח ב-6% מסד"כ המשלומים	778,365	770,991	735,411	791,011	628,911	605,879	562,931	456,922	66,882	65,556
י. השתתפות הקציב המודעה	7%	7%	7%	8%	7%	7%	7%	7%	1%	2%
יא. השתתפות הקציב המודעה ב-6% מסד"כ המשלומים	95,166	97,634	199,366	326,891	447,981	542,956	424,601	639,000	850,223	470,565
י"ב. הקבילים מריבית										

נתונים לוח ובמש"ח השנה:

י"ג. שיעור הכפיסי הקופולי

	0.0	0.0	0.3	0.7	1.1	1.2	1.1	1.8	3.1	2.7
י"ד. תשתית הקציב המודעה ב-6% מסד"כ המשלומים	13.3%	13.8%	13.3%	13.3%	13.5%	13.3%	13.3%	13.2%	1.9%	2.5%
ט"ו. הערכה של השתתפות הריבית המודעה	28,530	29,290	59,810	98,067	134,394	162,887	127,380	191,700	255,067	141,170
ט"ז. סד"כ השתתפות המודעה ב-6% מסד"כ המשלומים	7%	7%	8%	9%	9%	9%	9%	10%	6%	6%
י"ח. העברה בין-ענפית בסוף השנה	4,384,985	362,179	0	0	0	3,500,000	4,000,000	0	0	0
י"ט. העברה בין-ענפית במש"ח השנה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

י"י. גידולים ריאליים שנתיים של:

יחידת נכסי הענף, בלי השתתפות העברה בין-ענפית	-100.1%	-100.0%	-49.5%	-32.5%	-11.6%	-18.2%	-24.3%	-14.9%	-7.3%	-6.0%
קידו הביטוח	15.8%	21.5%	7.7%	6.4%	17.7%	6.2%	3.3%	5.2%	7.5%	6.1%
גרעון אקטוארי	19.8%	30.8%	12.1%	11.2%	22.8%	4.9%	1.4%	12.6%	17.3%	14.0%
משלומים	10.8%	9.7%	1.0%	5.7%	4.3%	1.5%	3.9%	0.9%	14.5%	11.5%
הקביל דמי בטוח	4.2%	6.4%	3.0%	8.5%	-1.3%	3.0%	6.4%	0.5%	6.1%	2.5%

הערות: התיאור נתן מתמשכות מפורטות על המספרים המודווחים בדוחות הספיים.

שנת סכימם	הכספים באלפי סה נומינלי									
	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2004	2001	1998

200,456	1,079,970	2,362,728	3,489,186	4,473,657	4,673,828	3,805,874	5,141,404	6,769,343	7,299,958	
40,010,500	37,516,300	32,934,400	30,558,200	28,297,800	23,109,400	21,003,000	18,577,300	21,476,300	13,226,700	
39,810,044	36,436,330	30,571,672	27,069,014	23,824,143	18,435,572	17,197,126	13,435,896	14,706,957	5,646,742	
1%	3%	7%	11%	16%	20%	18%	28%	32%	57%	

נתונים במשך השנה:

4,421,905	4,074,901	3,739,030	3,539,708	3,330,173	3,040,947	2,908,503	2,751,893	2,633,181	1,951,456	
-835,884	-1,263,754	-1,139,584	-1,304,417	-1,364,340	-949,264	-928,779	-656,132	-820,819	-490,932	
-19%	-31%	-30%	-37%	-41%	-31%	-32%	-24%	-31%	-25%	
3,265,792	2,514,206	2,297,233	1,855,092	1,653,429	1,680,692	1,592,840	1,566,630	1,389,806	1,057,315	
74%	62%	61%	52%	50%	55%	55%	57%	53%	54%	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
21,222	75,312	112,234	156,257	203,760	236,494	186,591	264,995	371,878	361,418	

נתונים לסוף ובמשך השנה:

0.0	0.3	0.6	1.0	1.3	1.5	1.3	1.9	2.6	3.7	
0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	
6,367	22,594	33,670	46,877	61,128	70,948	55,977	79,229	111,563	108,425	
0%	1%	1%	1%	2%	2%	2%	3%	4%	6%	

י"ט. אגודלים ריאליים שנתיים של:

0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
-81.8%	-55.0%	-33.7%	-24.0%	-7.9%	-15.1%	-23.0%	-13.1%	-12.9%	-8.9%	
4.7%	12.1%	5.5%	5.2%	17.8%	6.0%	1.9%	1.4%	9.0%	0.5%	
7.3%	17.3%	10.5%	10.7%	24.4%	3.3%	-0.1%	8.3%	23.3%	16.8%	
6.9%	7.2%	2.1%	3.5%	6.0%	0.4%	0.1%	9.7%	2.3%	2.3%	
27.9%	7.6%	19.7%	9.3%	-4.8%	0.9%	4.3%	5.6%	6.9%	5.9%	

הערות: החצאות נתו מתמשכות מנוספות על המספרים המודווחים בדוחות המספיים.

התפתחות ענף הביטוח : אגרות		הסכומים באלפי ש"ח נומינלי									
שנת כספים	לוח מס' 5	2003	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2004	2001	1998

שנת כספים	שנת כספים	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2004	2001	1998
103,834	0	0	0	0	0	-1,860,764	276,033	305,939	748,662	3,035,493	144,391
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
103,834	0	0	0	1,860,764	-276,033	-305,939	-748,662	-3,035,493	-144,391	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

נתונים במשך השנה:

5,920,595	5,544,036	5,106,242	4,776,775	4,351,130	3,902,984	3,370,425	2,468,291	2,378,825	1,807,510	1,807,510
-2,548,747	-2,509,165	-2,173,526	-2,296,752	-2,053,531	-1,550,393	-1,230,950	-882,429	-686,211	-615,574	-615,574
-43%	-45%	-43%	-48%	-47%	-40%	-37%	-36%	-29%	-34%	-34%
3,054,618	2,761,741	2,686,798	2,426,771	2,177,875	2,138,090	1,981,855	1,522,019	1,514,186	1,158,874	1,158,874
52%	50%	53%	51%	50%	55%	59%	62%	64%	64%	64%
261,753	202,974	190,828	168,248	166,557	159,948	151,555	0	0	0	0
4%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	0%	0%	0%	0%
55,477	70,156	55,090	-114,996	-16,832	54,553	6,065	63,715	178,428	33,034	33,034

נתונים לסוף השנה:

0.0	0.0	0.0	0.0	-0.4	0.1	0.1	0.3	1.3	0.1	0.1
-----	-----	-----	-----	------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

י"ג. שינוי הכספים הקופים

8.6%	7.3%	7.1%	6.9%	7.6%	7.5%	7.6%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
16,643	21,047	16,527	-34,499	-5,050	16,366	1,820	19,115	53,528	9,910	9,910
5%	4%	4%	3%	4%	5%	5%	1%	2%	1%	1%
2,574,002	2,373,986	2,123,322	0	0	1,500,000	2,700,000	0	0	0	0
0	0	0	4,308,134	0	0	0	0	0	0	0
-	-	-	125.5%	-748.7%	-85.3%	-81.3%	-55.1%	-19.3%	-85.4%	-85.4%
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.2%	6.8%	3.3%	6.9%	7.9%	10.7%	17.0%	0.6%	9.5%	8.5%	8.5%
8.9%	1.1%	7.0%	8.5%	-1.4%	3.1%	6.8%	0.8%	6.4%	3.4%	3.4%

הערות: התוצאות הן מומחשבות מבוססות על המספרים המדווחים בדוחות הכספיים.

שנת כספים	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2004	2001	1998
-----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

הכנסות באלפי ש"ח נומינלי

6 לוח מס' ילדים

התחזות ענף הביטוח : ילדים

שנת כספים	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2004	2001	1998
הכנסות לוח השנה:	136,989,751	130,529,454	112,988,261	100,691,828	91,829,822	64,235,249	57,744,980	32,752,320	12,162,408	20,437,900
א. יתרת נכסי הענף	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ב. קידו הביטוח=החומריות מלפני מקבלי המלואות בפועל	-136,989,751	-130,529,454	-112,988,261	-100,691,828	-91,829,822	-64,235,249	-57,744,980	-32,752,320	-12,162,408	-20,437,900
ג. גרעון אקטוארי=קידו הביטוח בפניו יתרת נכסי הענף	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ד. כיסוי אקטוארי=יתרת נכסי הענף ביחס לקידו הביטוח	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מרכיבים במש"ש השנה:										
ה. משלומים (כולל מנחה)	6,271,223	7,130,185	6,797,480	6,096,167	5,474,547	5,001,413	4,878,790	4,713,426	7,485,201	6,059,335
ו. ערודד המקבילים (ללא פורטי הנגזרת) על התשלומים	18,579,150	17,481,393	16,623,918	14,405,816	15,314,595	14,643,019	13,751,773	10,381,876	5,927,393	4,393,373
ז. ערודד המקבילים על התשלומים ב-% מסו"כ התשלומים	296%	245%	245%	231%	280%	293%	282%	220%	79%	73%
ח. הקבול דמי ביטוח	6,872,682	6,585,421	6,458,444	6,176,552	5,533,702	5,563,128	5,447,144	5,228,593	4,820,376	3,723,331
ט. הקבול דמי ביטוח ב-% מסו"כ התשלומים	110%	92%	95%	101%	101%	111%	112%	111%	64%	61%
י. השתתפות הקצב המוגבלת	13,374,839	13,620,004	12,973,023	9,994,638	11,910,936	11,384,210	10,570,433	8,444,666	8,002,499	5,933,840
יא. השתתפות הקצב המוגבלת ב-% מסו"כ התשלומים	213%	191%	191%	164%	218%	228%	217%	179%	107%	98%
י"ב. המקביל מ מרכיב	4,602,673	4,406,098	3,989,920	3,983,793	3,344,504	2,697,094	2,612,966	1,419,282	589,719	794,873
מרכיבים לוחד ובמש"ש השנה:										
י"ג. שיטור הכיסוי הקופיר	21.7	18.3	16.5	16.3	16.5	12.7	11.7	6.9	1.6	3.2

י"ד. השתתפות הקצב המוגבלת ב-% מנדמי הביטוח	194.6%	206.8%	200.9%	161.8%	215.2%	204.6%	194.1%	161.5%	166.0%	159.4%
ט"ו. הערכה של השפעת הריבית המיוחדת	1,380,802	1,321,829	1,196,976	1,195,138	1,003,351	809,128	783,890	425,785	176,916	238,462
ט"ז. סו"כ של השתתפות המוגבלת ב-% מסו"כ התשלומים	235%	210%	208%	184%	236%	244%	233%	188%	109%	102%

י"ח. העברה בין-ענפים במש"ש השנה	-12,885,925	-7,945,241	-6,695,752	0	0	-10,421,307	-11,100,000	0	0	0
י"ט. העברה בין-ענפים בסוף השנה	0	0	0	-10,259,021	-2,697,844	0	-1,331,569	-1,913,160	-3,334,374	0
י"א. גידולים ריאליים שנתיים של :										
יתרת נכסי הענף בלי השפעת העברת הכנסות	14.4%	22.3%	17.7%	17.7%	41.6%	30.8%	29.3%	42.1%	58.6%	26.5%
קידו הביטוח	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
גרידון אקטוארי	3.1%	13.7%	9.8%	6.8%	37.6%	7.2%	1.0%	34.2%	24.5%	26.5%
משלומים	-13.4%	3.1%	7.8%	8.4%	5.9%	-2.0%	0.2%	-21.1%	7.8%	1.8%
מקבול דמי ביטוח	2.8%	0.3%	1.1%	8.7%	-3.7%	-2.4%	-1.2%	1.3%	5.9%	5.2%

הערות: התוצאות הנוגות ממשנת 2008 מבוססות על המספרים המזווחים בדוחות הכספיים.

שנת סכימם	הסכומים האלפי רה נומינלי							7	לוח מס' 7	התפתחות צנף הבריאות : אנטלה
	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2004	2001	1998

צנפים לוח השנת:	0	0	0	0	0	0	0	3,621	180,406	-1,696,928
א. יחירת נכסי חנפה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ב. קידו הבריאות=חמוריות כליט מקובלי גמולאות בנפול	0	0	0	0	0	0	0	-3,621	-180,406	1,696,928
ג. גרעון אקטוארי=סקרן הבריאות בנפוי יחירת נכסי חנפה	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-
ד. כיסוי אקטוארי=יחירת נכסי חנפה ביחס לקידו הבריאות	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

בתצבים בגמיש השנה:

ה. השלוליים (כולל מנהל)	3,223,444	2,889,016	2,556,093	2,539,879	3,002,065	1,886,060	1,795,289	2,144,153	3,560,365	2,784,129
ו. שרדף המקבילים (ללא הכרשי המנדרה) על השלוליים	-2,453,613	-2,187,505	-1,878,580	-1,981,872	-2,468,486	-1,360,962	-1,342,472	-1,777,519	-3,127,087	-2,417,800
ז. שרדף המקבילים גם על השלוליים גם כן מס' כ' השלוליים	-76%	-76%	-73%	-78%	-82%	-72%	-75%	-83%	-88%	-87%
ח. מקבילי דמי בטוח	767,831	701,511	677,513	595,074	533,579	525,098	483,527	408,186	470,588	366,762
ט. מקבילי דמי בטוח גם כן מס' כ' השלוליים	24%	24%	27%	23%	18%	28%	27%	19%	13%	13%
י. השתתפות המקצב המדינה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
יא. השתתפות המקצב המדינה גם כן מס' כ' השלוליים	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
י"ב. מקבילים מריבית	0	0	0	-37,067	0	0	-30,710	-41,553	-37,310	-433

בתצבים לפרט ובמשך השנה:

י"ג. שיעור הכיסוי הקופות	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	-0.6
י"ד. השתתפות המקצב המדינה ב-% מנולי הבריאות	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
ט"ו. הערכה של השפעת הריבית המיוחדת	0	0	0	-11,120	0	0	-9,213	-12,466	-11,193	-130
ט"ז. מס' כ' השתתפות המדינה ב-% מס' כ' השלוליים	0%	0%	0%	0%	0%	0%	-1%	-1%	0%	0%
י"ז. חבורה כול-ענפית במשך השנה	2,551,470	2,247,224	1,899,188	0	0	1,421,307	0	0	0	0
י"ח. העברה כול-ענפית בסוף השנה	0	0	0	1,973,935	2,697,844	0	1,331,569	1,913,160	3,334,374	0

י"ט. גידולים ריאליים שנתיים של :

יחירת נכסי חנפה	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1925.3%
קידו הבריאות	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-278.7%
גרעון אקטוארי	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-278.7%
השלוליים	9.9%	11.1%	-2.7%	-17.6%	54.1%	0.4%	-10.6%	-12.6%	17.2%	16.9%
הקבילי דמי בטוח	7.8%	1.8%	10.1%	8.6%	-1.6%	3.8%	6.8%	-2.4%	2.4%	-8.4%

הערות: הרצאות חק מתמננות מוכסות על הספרים המיוחדים בדורות הספיים.

התפתחות ענף הביטוח : פשי"ר		הסכומים באלפי ש"ח נומינלי									
שנת ספירה	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2004	2001	1998	לוח מס' 8

שנת ספירה	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2004	2001	1998	
נתונים לטוח השנה:											
א. יחידת נכסי הענף	591,663	593,478	575,735	465,162	696,408	747,465	809,970	741,142	1,483,206	1,490,070	
ב. קידו הביטוח=החזריות כליט מקבילי גמולאות בפועל	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ג. מרעון אקטוארי=סקוון הביטוח בנכסי יחידת נכסי הענף	-591,663	-593,478	-575,735	-465,162	-696,408	-747,465	-809,970	-741,142	-1,483,206	-1,490,070	
ד. נכסיו אקטוארי=יחידת נכסי הענף ביחס לקידו הביטוח	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

נתונים בנכסי השנה:

ה. השלומים (כולל מנהל)	301,044	300,841	263,149	300,079	233,429	205,784	210,441	202,817	67,256	36,011	
ו. שרדף המקבילים (ללא הכרטיז המגודל) על המשלומים	-137,932	-152,382	-125,640	-173,119	-107,799	-76,461	-87,411	-71,514	109,090	103,735	
ז. שרדף המקבילים גם על המשלומים ב-% מסו"כ המשלומים	-46%	-51%	-48%	-58%	-46%	-37%	-42%	-35%	162%	288%	
ח. מקבילי דמי ביטוח	144,178	128,402	122,074	101,529	91,037	90,447	83,779	85,039	87,980	66,543	
ט. מקבילי דמי ביטוח ב-% מסו"כ המשלומים	48%	43%	46%	34%	39%	44%	40%	42%	131%	185%	
י. השתתפות המקצב המודינה	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
יא. השתתפות המקצב המודינה ב-% מסו"כ המשלומים	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
י"ב. מקבילים מורכבת	18,934	20,057	15,435	25,431	34,593	38,876	39,251	46,171	84,721	71,737	

נתונים לטוח ובמשך השנה:

י"ג. שיעור הנכסיו הקופוטר	2.0	2.0	2.2	1.5	2.9	3.6	3.8	3.6	21.9	39.4	
---------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	------	--

י"ד. השתתפות המקצב המודינה ב-% מנדמי הביטוח

ט"ו. הערכים של השתתפות הריבית המפורזת

ט"ז. סו"כ השתתפות המודינה ב-% מסו"כ המשלומים

0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	
5.680	6.017	4.630	7.629	10.378	11.663	11.775	13.851	25.416	21.521		
2%	2%	2%	3%	4%	6%	6%	7%	38%	60%		

י"ט. העברת כוז-ענפית במשך השנה

י"ח. העברת כוז-ענפית בסוף השנה

0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
-2.1%	1.4%	21.1%	-34.9%	-10.3%	-11.1%	-3.7%	-24.7%	-4.6%	-4.7%		

י"ז. גידולים ריאליים שנתיים של :

יחידת נכסי הענף, כלי השתתפות העברת בנתענפית

קידו הביטוח

-2.1%	1.4%	21.1%	-34.9%	-10.3%	-11.1%	-3.7%	-24.7%	-4.6%	-4.7%		
-1.4%	12.4%	-15.2%	25.2%	9.8%	-6.5%	34.1%	6.3%	2.1%	-2.7%		
10.6%	3.4%	16.2%	8.6%	-2.6%	3.2%	-5.1%	4.2%	6.4%	-15.3%		

מקבילי דמי ביטוח

הערות: הרעיונות חזק מתמקנות מנוסחות על המספרים המודווחים בדוחות המספיים.